

Ansvarlige redaktører:

Erling S. Andersen

Bjørnulf Sandberg

Åge R. Sørsveen

Redaksjonsmedlemmer:

Dag Bjørnland

Harald Fure

Redaksjonsutvalg:

Forsker Arne Amundsen

Konsulent Johan Frøland

Amanuensis Kåre Gisvoll

Kontorsjef Eskild Jensen

and. oecon. Kristen Knudsen

and. oecon. Jan E. Korsæth

and. oecon. Tore Lindholt

and. oecon. Bjørn Tryggeset

Vit.ass. Per H. Vale

Sosialøkonomen's valgnummer 1967

Vi presenterer med dette et nummer hvor all spalteplass er gitt til de politiske partier i Norge. Det er klart at den kommunevalgkamp vi nå står midt oppe i er bakgrunnen for dette, men det har ikke bare vært vår mening å gi et bidrag til diskusjonen om konkrete kommunalpolitiske oppgaver. Vi har, som leserne vil se, stilt de 7 landsomfattende partiene 11 spørsmål — spørsmål som strekker seg noe utover de daglige kommunale oppgaver.

Vi vil gjerne her få bringe vår takk til de politiske partier for deres vilje til å gi oss svar innenfor de felte vilje om. Av hensyn til vurderinger av svarene vil vi gi en skisse av de begrensninger partiene sto overfor når svarene skulle gis. Samtlige partier hadde selvfølgelig de samme begrensninger, som i korte trekk var disse:

1. Alle svar skulle være oss i hende før 20. juli. (Bortsett fra noen få dager for et par partiers vedkommende ble denne frist overholdt.)
2. Svarenes lengde var samlet begrenset oppad til 2 000 ord. Fordelingen av de 2 000 ord på de 11 spørsmål sto opp til det enkelte parti. (Et parti har gått noe utover denne ramme uten at vi har foretatt noen endringer i svarene).
3. Redaksjonen har klippet svarene og spørsmålene sammen, men noe redaksjonelt forøvrig foreligger ikke fra vår hånd. Svarene presenteres i den form og språkdrakt som vi har mottatt dem i fra det enkelte parti.
4. Partiene sto fritt i spørsmålet om en enkelt person eller partiet som sådant skulle avgi svarene. Hvis svarene skulle gis av en enkelt person, ba vi om at svarene ble gitt av personer som uttalte seg med ansvarlig autoritet på vegne av sitt partis sentrale ledelse. Fem av partiene overlot spørsmålene til fremtredende personer innen sitt parti. På de to følgende sider har vi presentert disse politikerne.

I den annen halvdel av dette nummer har vi forsøkt å sette de forskjellige partiers valgprogram opp mot hverandre for at leserne skal kunne foreta en sammenlignende vurdering.

Innenfor, etter vår mening, sentrale stikkord i den pågående valgkamp har vi klippet fra partienes program. Klippingen kan selvsagt sies å være noe skjønsmessig foretatt. Alle avsnitt som er sitert, bringes imidlertid i sin helhet.

Høyre legger ikke fram et sentralt kommunepolitisk program i år. For dette partis vedkommende har vi benyttet Stortingsvalgprogrammet fra 1965.

I nummeret har vi benyttet de partibetegnelser som benyttes i daglig tale istedenfor de offisielle partinavn.

INN H O L D

spørsmål om økonomisk litikk.	
representasjon	2
Nasjonalproduktets an- vendelse	4
Framtidas økonomiske problemer	7
Langtidsplanlegging ..	9
Distriktsutbygging ..	11
Stabile priser	14
Boligbygging	16
Skatter	18
Utviklingshjelp	20
EEC	22
Funksjonsfordeling stat/kommune	23
Partienes hjertesaker	25
Opp fra partienes pro- grammer.	
Striktpolitikk	28
Det kommunale selvstyre	32
Lig- og tomtepolitikk ..	34

SOSIALØKONOMEN

Utgitt av

sosialøkonomisk Samfunn.

kommer med 10 nummer
år og sendes gratis til
foreningens medlemmer.

Postadresse:

stboks 1501, Vika, Oslo 1

Budadresse:

edre Vollgt. 11, rom 705.

frenseveien 92, rom 420.

bonnementspris kr. 30,—

år. Enkeltnummer kr. 3,—

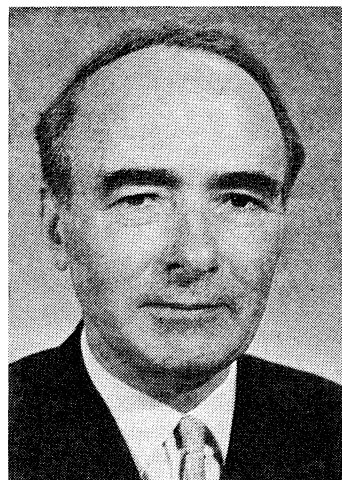
11 SPØRSMÅL OM ØKONOMISK POLITIKK

PARTIENE SVARER

ARBEIDERPARTIET

**Storingsmann Trygve Bratteli,
formann i Det norske Arbeiderparti.**

HØYRE

**Svarene er avgitt av Høyres
Landsstyre.**

KOMMUNISTPARTIET

**Redaktør Reidar Larsen,
formann i Norges Kommunistiske Parti.**

KRISTELIG FOLKEPARTI

**Stortingsmann Lars Korvald,
formann i Kristelig Folkeparti.**

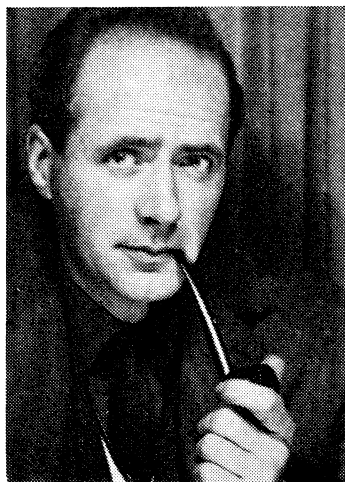

SENTERPARTIET

**Svarene er avgitt av
Senterpartiets Hovedorganisasjon.**

SOSIALISTISK FOLKEPARTI

**Stud.mag.art. Kjell Bygstad,
tidligere sekretær i Sosialistisk Folkeparti.**

VENSTRE

**Stortingsmann Gunnar Garbo,
formann i Venstre og**

**kontorsjef Leiv Vidvei,
formann i Venstres økonomiske
utvalg.**

1.

Vårt nettonasjonalprodukt var i 1966 på 48,1 milliarder kroner. En oppstilling over nettonasjonalproduktets anvendelse viser at privat konsum utgjorde 64,4 %, offentlig konsum 16,3 %, private nettoinvesteringer 14,0 % og de offentlige nettoinvesteringer 6,7 %. Eksportunderskuddet var 1,4 % av nettonasjonalproduktet.

I løpet av de kommende 15—20 år vil nasjonalproduktet være fordoblet. Hvordan mener Deres parti at vi bør disponere denne meget kraftige økning i produksjonen? Mener Deres parti f. eks. at vi bør tilstrebe å få til en endring i allokeringen av ressursene mellom investering- og konsumformål? Mener De at det offentlige idag disponerer en for stor eller for liten del av de samlede ressurser i samfunnet?

Vi ville se det som en fordel om Deres svar kunne munne ut i en antydning av hvorledes de ovenfor nevnte prosenttall ville se ut i midten av 1980-årene, hvis Deres parti fikk gjennomføre sin politikk.

ARBEIDERPARTIET

Svaret på dette blir i vesentlig grad skjønnsmessig og kan i øyeblikket ikke bygge på spesielle utredninger eller vedtak i partiet.

En fordobling av nasjonalproduktet i løpet av 15—20 år forutsetter antakelig en noe endret fordeling av ressursene mellom investerings- og konsumformål. Jeg regner med at såvel felles (offentlige) investeringer som felles forbruk vil øke relativt sterkere enn private investeringer og privat forbruk. En fortsatt voldsom vekst bl.a. i utdanning, helsestell og samferdsel vil føre til det. De totale investeringer vil relativt sannsynligvis øke noe i forhold til forbruket. For investeringenes fordeling mellom offentlige og private vil det ha betydning hvordan en posterer offentlige investeringer i produksjonsforetak, særlig i industrien. I løpet av 20 år kan det bli nødvendig at staten engasjerer seg langt sterkere enn hittil bl. a. i industri-investeringer.

Jeg regner med en gradvis øking av de ressurser som må disponeres til felles formål. Økt trivsel vil forutsette en bedre dekning av våre felles behov. Vi vil målbevisst arbeide for å unngå kollektiv fattigdom i et samfunn med privat velstand.

En effektiv hjelp til utviklingslandene tilsier at vårt land om 15—20 år har en begrenset netto eksport av kapital.

Som en illustrasjon kan prosenttallene over fordelingen av netto nasjonalproduktet i midten av 1980-årene stilles opp slik:

Privat konsum	55	%
Offentlig konsum	19	%
Private nettoinvesteringer	15	%
Offentlige nettoinvesteringer	10	%
Eksportoverskott	1	%

For andre enn «Sosialøkonomen»'s faste lesere understreker jeg at med en forutsatt fordobling av nasjonalproduktet, innebærer denne fordeling en meget sterk absolutt øking for alle hovedposter.

HØYRE

Det har i den senere tid vært antydnet, bl. a. fra tidligere finansminister Bjerve, at Norge etterhvert bør ha muligheter for å dempe det relativt høye investeringsnivå til fordel for en sterkere konsumøkning. Det er ganske klart at utviklingen vil gi plass også for en sterk utvidelse av konsumet, men Høyre finner det tvilsomt om dets relative andel av nettonasjonalproduktet kan økes. Omleggingen i produksjons- og omsetningsmetoder samt forbruksvaner skjer raskere for hvert tiår. De siste to-tre år har samfunnets investeringer i eksempelvis utdanning/forskning og veiutbygging øket 50 % raskere enn veksten i statsbudsjett og nasjonalprodukt. Meget tyder på at disse områder vil kreve en tilsvarende innsats i relativt lang tid fremover.

Efter Høyres oppfatning er det lite som tilsier at den totale offentlige andel av landets disponible ressurser må øke i de nærmeste år. En relativt større del av den samlede kapitaldannelse bør ved en riktig politikk kunne skje i privat regi. Det vil imidlertid hefte for store usikkerhetsmarginer ved en angivelse av prosenttall 20 år frem i tiden.

KOMMUNISTPARTIET

Vårt parti har i ganske mange år ment at Norge kunne bruke en noe mindre andel av nasjonalproduktet til investering. Dette har vært kombinert med tanken om å forskyve tyngden av investeringene *noe* over fra de svært kapitalkrevende næringsgrener til grener som krever noe mindre kapital pr. syssel-satt.

I tråd med dette kan vi også tenke oss en litt lavere investeringsandel i framtiden, men noen særlig stor reduksjon er neppe forsvarlig ut fra hensynet til den videre økonomiske vekst.

Det må nevnes at vi går inn for en sterk øking i U-landshjelpen. Dette vil selvfølgelig også i noen grad skje på bekostning av investeringene.

Med den økning av produksjon og inntekter som kan imøtesees mener vi at løsningen av samfunnsmessige fellesoppgaver vil få en relativt langt større plass. Sosiale hensyn, utdanning, tilrettelegging av forholdene for distriktutbyggingen, transporten og mange andre ting som er fellesoppgaver, vil kreve relativt mer enn før. Allerede i dag mener vi samfunnet satser for lite i disse retninger.

En del av økingen i den andel som skal gå i disse retninger håper vi kan skje på bekostning av militærutgiftene. Men selv om det skulle skje, mener vi det offentlige konsums andel i nasjonalinntekten må økes betydelig i løpet av de kommende 15—20 år. (Altså dels på bekostning av investeringsandelen, dels på bekostning av den private konsumandel). Det er vanskelig å gi tall, men antydningssvis kan situasjonen bli denne i 80-årene:

Privat konsum	54 %
Offentlig konsum og investering ..	30 %
Privat investering*)	11 %
U-landshjelp	5 %
	100 %

*) Forbehold: Dette gjelder ved et tilsvarende skille mellom privat og off. som nå. Hvis nasjonalisering kan bli gjennomført blir det annerledes.

KRISTELIG FOLKEPARTI

Dersom nasjonalproduktet stiger slik som anført, vil det være naturlig at en relativt større del går til investeringsformål slik at vi kan styrke vår konkurranseevne. I et utvidet integrert økonomisk fellesskap, vil vår mangel på kapital bli enda mer markert.

Det offentlige disponerer ikke en for stor del av de samlede ressurser. Vi har store oppgaver å løse i samfunnet. Distriktsutbygging i videste forstand krever sterk offentlig inn-

sats. Forskning, undervisning og samferdsel vil kreve store investeringer i fremtiden.

Videre bør en stigende produksjon i sterkere grad komme de funksjonshemmede og eldre tilgode.

Også på vår økonomi må vi legge et mer globalt syn. Vi må ikke bare tenke på vår egen økonomi, eller en gruppe lands økonomi, men være med å hjelpe hele menneskeheten til bedre kår.

Det er meget vanskelig å antyde prosentall i denne sammenheng.

SEENTERPARTIET

Det er vanskelig å gi noe eksakt svar på hvordan nasjonalproduktet vil bli anvendt 15—20 år fram i tiden. Når man forutsetter en fordobling av nasjonalproduktet fram til 1985, ligger det allerede implisitt i problemstillingen en bestemt anvendelse av ressursene mellom investering og konsumformål og mellom privat og offentlig disponering.

Senterpartiet ser det som en primær oppgave for den økonomiske politikk å fremme størst mulig velstandsoeking. En forutsetning for dette er at en tilstrekkelig stor del av nasjonalproduktet kan anvendes til investeringer som direkte og indirekte påvirker det samlede produksjonsresultat. Det vil være nødvendig med en forsterket innsats fra det offentliges side innen sektorene forskning, undervisning, kommunikasjoner, men ved en omhyggelig prioritering av de offentlige oppgaver bør det være mulig å unngå at det offentlige disponerer en økende andel av de samlede ressurser i samfunnet.

Når det gjelder fordelingen mellom investeringer og konsum, mener Senterpartiet at det ikke vil være realistisk å basere målsettingen på en sterkere øking av det private konsum enn stigningstakten i nasjonalproduktet. En sterkere øking av konsumet kan på lengre sikt svekke grunnlaget for den tilsktede produksjonsvekst.

Antydningssvis vil Senterpartiet nevne følgende prosentall for anvendelsen av nasjonalproduktet i 1985: Privat konsum 66 %, offentlig konsum 12 %, private nettoinvesteringer 15 %, offentlige nettoinvesteringer 7 %.

SOSIALISTISK FOLKEPARTI

Sosialistisk Folkeparti har ved flere anledninger — både i sine programmer, og gjennom partiets politikk i Stortinget — tatt til orde for en annen fordeling av nasjonalproduktet. Det gjelder i særlig grad misforholdet mellom den offentlige og private sektor, og fordelinga av samfunnsgodene mellom de forskjellige grupper av befolkningen, men også skjevheter i forholdet mellom konsum og investering. Det offentlige — kommune og stat — kontrollerer i dag bare 23 % av vårt netto nasjonal-

produkt. Bare 23 % av samfunnets ressurser kan derfor sies å være disponert under demokratisk kontroll. SF har som mål at *hele* vår økonomi skal underlegges demokratisk kontroll. Det betyr at *folket selv*, gjennom sine folkevalgte organer — Storting og kommunestyre, bedriftsforsamlinger etc. skal bestemme fordelinga mellom investeringer og konsum, hvordan det skal investeres, og hvordan konsumet skal fordeles mellom de forskjellige samfunnsmedlemmer.

Midt i velferdsstaten kan man i dag se hvordan «den offentlige nød» brer seg over stadig større områder. Omstruktureringen av samfunnet skaper enorme behov for grunnlagsinvesteringer i boliger, skoler, sykehus, barneinstitusjoner, kommunikasjoner etc. Disse problemene er en nødvendig konsekvens av industrialiseringsprosessen, men industrien betaler en stadig mindre andel av dette. Selv om skattebyrdene økes utrolig fort for de individuelle skatteyttere, er dette likevel ikke nok til å styrke de økede offentlige behov, fordi realverdien av skatter for aksjeselskaper og privateide bedrifter er halvert i løpet av de siste 10-år.

Foruten et direkte misforhold mellom de private og offentlige investeringer er det i dag iøynefallende svakheter ved den norske investeringspolitikken. Dette gjelder både private og offentlige investeringer.

For det første oppmuntrer vårt nåværende skattesystem til direkte sløseri innenfor den private investeringssektor. «Vi har gitt storindustrien slike avskrivnings- og overavskrivningsvilkår, og slike muligheter for å avsette skattefrie fonds, at vi i dag produserer millioner på løpende bånd i ly av påstanden om et sosialistisk styre,» uttalte en venstremann for noen år siden. Forholdene har ikke bedret seg siden da. Tvert imot. Den eneste forandring er at vedkommende, som i dag selv er regjeringsmedlem, ikke kan «skjule seg bak påstanden om at vi har et sosialistisk styre», når det nå er hans tur til å produsere millioner.

Vår nåværende bedriftsbeskatning — eller mangel på sådan — fører til enorme sløsing med samfunnets midler, fordi bedriftene i mange tilfelle faktisk har valget mellom å benytte sitt overskudd til investeringer i hytt og vær, eller å betale skatt for det. Ingen skal derfor forundre seg over investeringsskandaler på Borregård, eller ved andre større bedrifter, under slike forhold.

For det andre gjør også samfunnet seg skyldig i storstilet sløseri med de knappe midler det rår over til offentlige investeringer. Er det noe underlig at den offentlige nøden vokser, når man over statsbudsjettet skal benytte langt over 2 milliarder kroner årlig til et militærvesen, hvis budsjett øker med ca. 1/4 milliard kroner pr. år?

VENSTRE

I Venstres prinsipielle program (Vårt valg — grunnsyn og framtidslinjer for Venstre) vedtatt på landsmøtet i 1964 heter det:

«Vi lever i en verden i omveltning. I dag må vi ta opp kampen for de sosial-liberale verdier på nye områder. Vi må verne de skanser som er vunnet og stille oss nye mål.

Før arbeidet vi for å frigjøre oss fra nød og et ofte umenneskelig slit. Ennå gis det urett og skjevhet å bøte på. Men nå må vi også hindre at vi blir slaver av vårt eget jag etter velstand. Kravene fra produksjonslivet, presset fra reklamen og massepåvirkningen utenfra må ikke tvinge oss inn i en livsform vi ikke ønsker. Vi må også motsette oss at det vokser fram et nytt klassesamfunn, bygd på ulikheter i yrke og utdanning.»

«Det ligger et valg i de linjer vi her trekker opp for norsk samfunnspolitikk: Vi vil økt velstand, men bruke en meget større del av ressursene til å hjelpe dem som har det vanskelig i vårt eget land og i de fattige nasjonene, til å skape et kulturliv som gir alle muligheter for å oppleve verdiene i kunst, tenkning og religion. Vi vil effektiv produksjon og god planlegging, men oppnå det ved livskraftige samfunn i hele Norge, og ved å la folket ta del i og ha ledelsen av planleggingen.»

«Skal vi makte å tilpasse oss de sterke forandringer i teknikk og internasjonal økonomi, utnytte de vekstmuligheter som blir skapt og dra nytte av dem til beste for vårt eget samfunn, må staten, fylkene og kommunene yte en omfattende innsats. Særlig må vi satse på utbyggingen av undervisning, forskning, rådgivningsvirksomhet, kommunikasjoner og sosiale institusjoner.»

Disse sitatene skulle vise at en mener det er behov for en relativt rask ekspansjon i den offentlige sektor.

En vil trolig i de kommende år — uansett hvilke partier som danner flertallet her i landet — få den samme utvikling, som i de siste 20—30 år, med en relativt sterk vekst i den del av nasjonalproduktet som går til offentlig forbruk og offentlige investeringer i konsumkapital. (I 1950-årene økte f. eks. BNP i OECD-landene med rundt 50 %, mens det offentlige forbruk og investeringer i konsumkapital økte med nærmere 100 %).

I midten av 1980-årene vil en anse det for sannsynlig at disponeringen av nettonasjonalproduktet vil være om lag følgende:

Privat konsum	ca. 58 %
Privat nettoinvestering	» 14 %
Offentlig konsum og offentlige investeringer i konsumkapital	» 28 %
Eksportunderskudd	» ± 1 %

2.

Hvilke økonomiske problemstillinger tror De vi særlig kommer til å være opptatt av de nærmeste 15—20 år? Og i samme forbindelse hvilke økonomiske problemer tror Deres parti vil bli vanskeligst å håndtere?

ARBEIDERPARTIET

Problem vil knytte seg både til den middels lange og den langsiktige målsetting ved fordelingen av sterkt økende ressurser, og til virksomme midler til å realisere gitte målsettinger. Vi må fortsatt regne med at kravene til samfunnet vil vokse hurtigere enn midlene til å møte dem. Innenfor de gitte (økende) rammer må vi tilføre relativt mere til forskning og vitenskap, undervisning og omskolering, og til samferdselsoppgaver i videste forstand.

I hele sin bredde vil trivselsoppgavene melde seg med betydelige økonomiske konsekvenser for samfunnet. Økingen i den materielle levestandard bør føre til en rikere livsutfoldelse. En helsefremmende miljøpolitikk, vern om naturen og andre felles tiltak for økt trivsel blir derfor oppgaver som vil kreve stadig større innsats.

De vanskeligste problemer er vel stadig de som knytter seg til den balanserte økonomiske vekst. Styremidlene i den økonomiske politikken er utilstrekkelig utviklet. Landets ledelse må få myndighet og midler til å gjennomføre den målsetting som er lagt opp i en økonomi som stadig blir mer komplisert. Fra et litt annet område nevner jeg en oppgave som må løses bedre enn hittil. Det gjelder mulighetene for å disponere grunnarealene i samsvarende fastlagte planer for landets utbygging. Her møter et sterkt ekspansivt samfunn ganske urimelige hindringer fra nedarvede interesser hos enkeltpersoner og mindre grupper.

HØYRE

Vi vil få ganske store omstillingsproblemer innen næringslivet, dels på grunn av den sannsynlige utvikling henimot større markeder og skjerpet konkurranse på hjemmemarkedet, dels på grunn av den raske tekniske utvikling. Spesielle vanskeligheter som vil melde seg, henger sammen med at våre bedrifter gjen-

nomgående er små og kapitalfattige, at deres størrelse ofte ikke skaper rum for egne avdelinger for forskning og produktutvikling, og at mulighetene for markedsbearbeidelse og markedsføring er begrensede.

I de nærmeste år må der skapes forutsetninger for fusjoner og omdannelser som tillater næringslivet å tilpasse seg endrede konkurranseforhold. En større del av kredittmarkedet må dekke produksjonslivets behov, samtidig som bedriftssparing og personlig sparing blir stimulert.

KOMMUNISTPARTIET

Vi vil være sterkt opptatt av forholdet mellom U-landene og de rike land. Av indre problemer vil den skjeve økonomiske utvikling av landet og i forbindelse med det — distriktsutbyggingen — kreve stor oppmerksomhet. Utnytting av ny teknikk på en sosialt akseptabel måte vil også være i forgrunnen sammen med fordelingen av den økende produksjon.

Skulle Norge bli innlemmet i EEC oppstår nye problemer som kan bli dominerende. I hovedsak blir det spørsmål om hvordan en kan manøvrere for å greie seg best mulig innenfor den trange ramme som Fellesmarkedsorganene trekker opp.

Det eksisterer også muligheter for internasjonale økonomiske tilbakeslag og det reiser spørsmål om en effektiv konjunkturpolitikk. Mange trekk ved den internasjonale økonomiske situasjon tyder på at en ikke kan se helt bort fra at slike tilbakeslag kan komme.

KRISTELIG FOLKEPARTI

Vår konkurransestatus utad vil være det viktigste i fremtiden. Prioritetsspørsmålene vil bli viktige og vanskelige, disse spørsmål da sett i videste sammenheng. Det gjelder da først og fremst prioritering mellom offentlig og privat konsum og i forhold til den fattige del av verden.

SENTERPARTIET

Det må antas at konkurranseklimaet for norsk næringsliv vil bli ytterligere skjerpet, med tilsvarende vanskelige omstillingsproblemer for store deler av bedriftslivet. Uansett om vi blir med i EEC eller ikke, vil det bli en sentral økonomisk oppgave å arbeide fram et næringsliv basert på førsteklases arbeidskraft. Etter alt å dømme ligger våre muligheter i en bevisst satsing på menneskelige kvalifikasjoner, på en faglig godt kvalifisert arbeidskraft i alle sektorer. Norsk intelligensindustri bør bli et begrep med reelt innhold.

Det vanskeligste problem å håndtere i en hardere konkurranseøkonomi vil trolig bli realiseringen av målsettingen for distriktsutbyggingen. Økende konkurranse for næringslivet generelt, med tendenser til sammenslåinger av mindre bedrifter til større og mer kapitalsterke enheter, kan på måter skape økte problemer i arbeidet for å bygge ut et allsidigere næringsliv i distriktene.

Mulighetene for en forsterket innsats i distriktsutbyggingen vil i særlig grad komme til å avhenge av en voksende forståelse i alle kretser for at sterk konsentrasjon av næringsliv og bosetting til noen få større byer og omegnskommuner innebærer en uheldig utvikling, ikke minst fra et velferdspolitisk synspunkt. Senterpartiet føler et spesielt engasjement når det gjelder distriktspolitikken, og vil se det som den største oppgave å forene utviklingen mot en stadig hardere konkurranseøkonomi med aktiv lokaliseringsspolitikk, som gjør det mulig å tilby menneskene i de forskjellige deler av landet en tilfredsstillende sosial og kulturell standard.

SOSIALISTISK FOLKEPARTI

Perspektivløsheten blant de gamle partier tyder ikke på at det borgerlige samfunns regjeringer i tida framover vil være opptatt av store nye visjoner. Vi skulle tro at innenfor dette samfunnets ramme vil man i tida framover særlig møte følgende problemer:

1. Maktesløsheten — mangelen på midler til å styre det økonomiske livet i ønsket retning.

(En må vente økt ukontrollert strukturassjonalisering, monopoliseringstendenser, integrasjoner, konkurser som følges av periodevis ledighet, og en aksellerering av distriktsvise ulikheter. Det offentliges og det norske næringslivs kamp mot utenlandsk kapital og utenlandske etableringer, ser også ut til å bli et stort problem, særlig om Norge skulle bli medlem av EEC).

2. Den private overflod og den offentlige nød.

3. Skatt og konkurranseevne. Hvem skal betale skatten?

4. Lønns- og prisspørsmål. I særdeleshet problemet med å holde prisene noenlunde i tømme.

Disse problemene er så omfattende, at en løsning ville kreve en helt annen vilje til å ta i bruk adekvate midler og dermed peke ut over det borgerlige samfunn. Det er ikke realistisk å vente en så sterk omlegging av politikken fra de gamle partiers side.

Sosialistisk Folkeparti selv skulle gjerne se noen av de følgende problemer stilt i forgrunnen:

1. Problemet med å finne en riktig avveining av ressursfordelinga: Dvs. hvor stor del som skal nyttes til bedring av leveforholdene i Norge, og hvor mye som skal ytes i form av støtte til den økonomisk/politiske frigjøring av land i den tredje verden. Problemet med å finne en riktig avveining mellom en effektiv totalplanlegging kombinert med størst mulig frihet for de lokale enheter.

2. Likhetsproblemet. Lønnsforskjellene må gradvis oppheves. En ny stimulans for innsats og arbeid må erstatte den gamle inntektsmotivasjonen.

3. Balansert økonomisk utbygging med sikte på å begrense pressproblemene og en utbygging av utkantområdene i landet.

Vi tror at disse fundamentale problemene ikke lar seg løse innenfor et samfunn med så tydelige motsetninger som det norske. Motsetningene mellom vårt politiske system med basis i 1814 og den moderne økonomiske basis anno 1980, vil trolig i tida framover bli mer iøynefallende.

VENSTRE

Vi tror at det som i første rekke vil dominere debatten vil være internasjonale økonomiske problemer, og da særlig i tilknytning til tiltak med sikte på å få herredømme over problemer i forbindelse med befolkningsekspløsjonen. Internasjonale kapitaloverføringsproblemer — blant annet u-hjelp i forskjellige former — og problemer i tilknytning til å få internasjonale betalingssystemer til å funksjonere vil trolig bli sterkt markert i debatten.

Internt vil trolig synspunkter for og imot større inntektsoverføringer til det offentlige være et av de sentrale stridsemner. Naturvernproblemer i vid forstand (forurensninger, disponeringen av landarealene m.m.) vil bli vidd stor oppmerksomhet. Prisstigningsproblemene vil derimot trolig langt på vei være løst.

3.

Er Deres parti fornøyd med de statlige og kommunale myndigheters langtidsplanlegging? Vil De ønske å utvide den offentlige sektors virkemidler for å få til en bedre styring av økonomien? Kunne Deres parti tenke seg å foreslå endringer i selve planleggingsteknikken?

ARBEIDERPARTIET

Nei. På flere felter lages det gode sektorprogrammer, men det er ufullkomment i samordningen til et helhetsprogram. En plan må vise løsningen av prioriteringen. Sektorprogrammene samordnes i et totalprogram der prioriteringen er fastlagt. Kommuner og fylker har bare så vidt begynt sin langtidsplanlegging. Den må utvikles etter samme mønster som statens. Myndighetene bør også gjennomføre langsiktig strukturplanlegging for den økonomiske virksomhet i landet. Slike planer skal angi målene for bosetting, næringsstruktur og lokalisering av bedrifter og institusjoner. En nasjonal undervisnings- og forskingspolitikk samordnes med dette.

Det er viktig å få politisk dekning for å kunne bruke allerede kjente virkemidler med tilstrekkelig styrke. Kredittloven er et nærliggende eksempel. Nye virkemidler trenges særlig for å påvirke strukturtilpasningen. Myndighetene må få direkte kontroll med grunnarealene. De generelle virkemidler kombineres i nødvendig utstrekning med selektive virkemidler.

Svar på siste ledd er ja. Samordnede langtidsplaner må følges opp av stadig mer konkrete, rullerende langtidsbudsjetter. De folkevalgte skal hele tiden følge planleggingsprosessen. Det er neppe realistisk å si at politikerne skal gi planleggerne ferdige målsettinger. En fruktbar vekselvirkning på de forskjellige stadier må til for å nå det best mulige resultat. De sosialøkonomiske eksperter har en stor oppgave i medvirkningen til å klarlegge bedre virkemidler i den praktiske økonomiske politikk.

HØYRE

Den offentlige langtidsplanlegging befinner seg ennå på et forholdsvis uferdig stadium. Like viktig som det i dag er å søke etter nye virkemidler som kan øke den offentlige sektors «styring av økonomien» må det være at offentlige instanser gis bedre kontroll over innsats og fremdrift på disse instansers egne, særlige arbeidsfelter.

KOMMUNISTPARTIET

Det utføres mye verdifullt utredningsarbeid, men en god del av dette henger nokså mye i luften fordi hverken stat eller kommuner har sterke nok virkemidler i sin politikk.

Dette kommer kanskje klarest til uttrykk i distriktpolitikken og i mangelen på evnen til å kanalisere nok ressurser over til boligbygging.

Det er ikke egentlig noen partisak å foreslå endringer i selve planleggingsteknikken. Men vi mener at denne vil måtte samsvare med det register av virkemidler en har, og med sterkere offentlige virkemidler som vi går inn for, vil en altså nødvendigvis måtte få endringer i selve planleggingen.

Forøvrig mener vi at den offentlige planlegging disponerer over skrikende små ressurser sammenliknet f.eks. med det store bedrifter har til disposisjon.

KRISTELIG FOLKEPARTI

Langtidsplanleggingen har såvidt begynt i vårt samfunn. Det må her utvilsomt til en bedre styring av våre økonomiske ressurser.

SENTERPARTIET

Det skorter ennå meget på at vi har en tilfredsstillende langtidsplanlegging. Som det vil være kjent, har den sittende regjering tatt initiativ til å få utredet behovet for den videre utbygging av planleggings- og budsjetteringsorganene i staten. Det er også satt ned en komité som skal utarbeide veiledende retningslinjer for planlegging og flerårsbudsjettering i kommuner og fylkeskommuner.

Senterpartiet mener at det er all mulig grunn til å styrke det økonomiske planleggingsarbeidet både i stat og kommuner. Det bør i denne forbindelse tas sikte på å utvikle et bedre samarbeid mellom det offentlige og det private næringsliv, slik at man kan koordinere offentlig og privat innsats i løsningen av viktige samfunnsoppgaver.

SOSIALISTISK FOLKEPARTI

Den nåværende offentlige «langtidsplanleggingen» er i så stor grad preget av spådommer om fremtiden at det er mer dekkende å bruke betegnelsen «prognose-tenkning». Forklaringen er selvfølgelig å finne i det forhold at det nåværende økonomisk/politiske system utelukker samfunnsmessig styring av utviklinga. Samfunnsmessig planlegging har bare mening dersom det er slike virkemidler til rådighet, og vilie til å bruke virkemidlene, at planene kan følges opp i praksis.

SF går inn for å styrke og rasjonalisere det økonomiske og sosiale planleggingsapparatet både sentralt og lokalt. Det må gjennomføres en samkjøring på landsbasis mellom de forskjellige planleggingskontorer, samtidig som mer presise virkemidler tas i bruk i den økonomiske og sosiale politikk. Dette er nødvendig ikke minst av hensyn til mer rasjonell distriktsutbygging og investeringspolitikk. Oppbyggingen av planleggingsapparatet må gjennomføres på en slik måte at Stortinget til enhver tid har den fulle kontroll over og det fulle ansvar for de store trekk i økonomien, samtidig som Stortinget befris for arbeid med detalier.

Det må snarest opprettes et økonomisk rammeplankontor. Dette kontor skal ut fra Stortingets problemstilling drive utredningsarbeid med en korttidsplan (med årsperspektiv), en mellomtidsplan (med 4 à 7 årsperioder) og en langtidsplan (med 20 à 50 årsperspektiv). Disse planer skal gjelde rammetall som uttrykker de store trekk i den nasjonale økonomi.

Alle trinn i rammeplankontorets utredningsarbeid skal til enhver tid være fritt tilgjengelig for enhver Stortingsrepresentant. Og hver den som er representert på Stortinget skal, om de så ønsker, kunne utpeke egne sakkyndige som har adgang til å følge utredningsarbeidet, og gjøre sine synspunkter gjeldende.

Rammeplan med ettårsperspektiv revideres løpende etter behov, mellomtidsplanen og langtidsplanen revideres årlig. Årsplanene innordnes til enhver tid som en del av mellomtidsplanen, og mellomtidsplanen som en del av langtidsplan. Investeringene og arbeidskraftfordelingen er særlig viktige trekk i disse planene og i deres samordning.

VENSTRE

Dersom et politisk parti som Venstre skulle være fornøyd med tingenes tilstand på et så

sentralt område som dette ville det bety at vi hadde gitt opp å være med å forme framtidens Norge. I vårt program heter det under avsnittet: *Plan for velstand og trivsel*:

«Utbyggingen av landet må skje etter en samlet rammeplan, der Stortinget trekker opp framtidsmål og utviklingslinjer i store trekk. Rammeplanen må inneholde en målsetting for fordelingen av bosettingen i landet, sett ut fra et samfunnsmessig helhetssyn. Den må stake ut linjene for nytting av naturressurser og arealer og må utfylles med mer detaljert planlegging på distriktsnivå. Lokalt initiativ må slippe til, slik at innsikt, innsatsvilje og vågemot kommer til sin rett.

Et allsidig sammensatt råd med representanter fra de ulike landsdeler og yrkesorganisasjoner og fra forskning og kulturliv bør knyttes til det forberedende arbeid med rammeplan. Utredningsarbeidet bør sentralt bli lagt til et uavhengig offentlig organ som disponerer høyt kvalifiserte fagfolk og har høve til å engasjere forskningsinstitusjoner og eksperter. Dette organ må ha nær kontakt med departementenes utredningsavdelinger. Utredningsmaterialet i forbindelse med rammeplanen må følge med regjeringens endelige forslag til Stortinget, og det må være adgang for de enkelte stortingsgrupper til å få utredet alternative løsninger.

Planleggingsorganer og planleggingsråd må opprettes i hvert regionplanområde, i samarbeid mellom kommunene, fylkene og staten. De skal være utredende og rådgivende, mens de politiske avgjørelser både formelt og reelt må ligge i Stortinget, fylkestingene og i de enkelte kommunestyre. Folk i distriktene må på bredt grunnlag trekkes inn i samarbeidet med administrasjonen og de ekspertene som blir tilkalt. Bare nær kontakt og en planleggingsform som ikke dirigeres ovenfra, kan gi de resultatene vi ønsker.»

På dette området er det etter vår mening stor aktivitet i våre konstitusjonelle politiske organer. Vi kan derfor vente at det vil bli gjort store framskritt. Det det skorter mest på er trolig ikke utarbeiding av planer, men evne til å gjennomføre planene, noe som kanskje i noen grad skyldes manglende koordinering mellom de mange planleggende og utførende organer. Det er spørsmål om ikke oppbyggingen av hele vår offentlige administrasjon burde tas opp til vurdering med sikte på en omlegging og rasjonalisering for å tilpasses de meget store økonomiske forandringer som har skjedd og vil skje i de kommende år.

4.

Alle partier går inn for distriktsutbygging. Hvorfor går Deres parti inn for denne sak, og hva mener Deres parti konkret når det snakkes om distriktsutbygging?

ARBEIDERPARTIET

Arbeiderpartiets målsetting er en harmonisk utvikling av hele landet. En aktiv og planmessig distriktsutbygging er et middel til å nå dette mål.

Dette betyr ikke at en kan stanse en flytting fra tungvinte og lite tidsmessige boplasser. Oppgaven er å gjennomføre en planlagt utbygging slik at det stadig kommer til å bo folk i alle landsdeler.

Det må skapes nye vekstsentra ute i distriktene. Lønnsomme bedrifter skal plasseres der. Distriktenes muligheter når det gjelder arbeidskraft og materielle ressurser, nyttes bedre ut. Staten må fortsatt reise eller delta i reisingen av ny næringsvirksomhet hvor dette er nødvendig. Bygging av industrivekstanlegg inngår i dette.

Kommunikasjoner som tilfredsstillende kravene til bedre samferdsel og økende virksomhet er et viktig ledd i distriktsutbyggingen.

Videregående skoler og helseinstitusjoner er noe av den mest arbeidskrevende virksomhet i et moderne samfunn. Slike institusjoner vil derfor måtte plasseres planmessig ute i landsdelene for å balansere bosettingen.

HØYRE

Som et tynt befolket land har Norge i distriktpolitikken ikke så meget pressproblemer som avfolkningsproblemer å vurdere. De vanskeligheter som i mange land skapes gjennom opphopning av befolkning og virksomhet i trange og uforberedte sentra er derfor ikke så store hos oss. Derimot må ønsket om en balansert bosetning ut fra en nasjonal helhetsvurdering ha høy prioritet. Også forsvarsmessige motiver taler for en slik vurdering.

Med distriktsutbygging mener Høyre en total utnyttelse av de enkelte landsdelers næringsmuligheter, basert på oppbygging av virksomhet på forretningsmessig, konkurransedyktig grunnlag. Denne utbygging må harmonere med de faktorer som påvirker bosettingsmøn-

stret innen det enkelte distrikt, og som ikke bare påvirkes av muligheter for å finne lønnsomt arbeide, men også av adgangen til sosial service, kulturelle goder og andre ikke-økonomiske forhold.

KOMMUNISTPARTIET

Den nåværende skjeve økonomiske utviklingen av landet skaper økende problemer såvel i pressområdene som i de økonomisk forsømte områdene. Pressområdene står overfor ekstreme tomteproblemer, tilstopping av trafikkårene, forurensning av luften etc., mens de økonomisk svake kommunene stadig mister evne til å møte de gjennomsnittskrav befolkningen stiller når det gjelder t.eks. beskjeftigelsesmuligheter og kommunale ytelser.

Konsentrasjonsprosessen som en regner med vil fortsette med økt styrke vil forsterke geografisk-bestemte den ulikhet i levevilkår som alt i dag er framtrædende og vil umuliggjøre en harmonisk økonomisk utbygging av landet.

Denne prosessen bestemmes og drives fram av helt spontant virkende krefter. Den eneste mulighet til å motvirke den i en samfunnsmessig grunstig retning er gjennom regulerende tiltak. Vi mener såvel negative som positive virkemidler må tas i bruk for å lede en betydelig del av investeringene ut av pressområdene og til kapitalfattige områder som ellers har betingelser for å utvikle industri.

Vårt parti har således reist forslag om en hard særavgift på investeringer til ny industri i pressområdene. Forutsetningen er at avgiften skal nyttes til direkte industrifremmende tiltak i kapitalfattige kommuner.

KRISTELIG FOLKEPARTI

Målsettingen er å bevare en befolkningsstruktur over hele Norge som så langt råd er får de samme muligheter til en forsvarlig levestandard uansett bosted. I begrepet levestan-

dard innbefattes retten til et skikkelig arbeid i henhold til et allsidig utbygget næringsliv, et trivselsmiljø på et forsvarlig nivå hvor skoletilbud, kulturutfoldelse, anledning til fysisk og psyksisk forstring inngår som naturlige ledd i tilværelsen.

Av *virkemidler* for å nå denne målsetting nevnes som et av de viktigste en økonomisk utjevningsspolitikk mellom distrikter og næringer. Staten må ta stadig større initiativ til slik kapitaloverføring. Kapitaltilgangen er ofte det avgjørende moment.

Et annet virkemiddel er institusjonen Distriktenes Utbyggingsfond, med sin støtte til flyttingsutgifter for bedrifter til utbyggingsstrøk, tilskott til opplæring av arbeidskraft o.l. Et tredje er det statlige initiativ som går under betegnelsen «Industrial Estate». Av teoretiske virkemidler må regionalplanleggingen vies stadig større oppmerksomhet. Et meget viktig ledd i distriktsutbyggingen er kommunikasjonenes utbygging over hele landet. Skattemessige tiltak for å bedre enkelte distrikters økonomiske bæreevne og framdrift, bør også vies større oppmerksomhet enn hittil.

SENERPARTIET

Som nevnt ovenfor føler Senterpartiet et spesielt engasjement i distriktspolitikken. Partiet har alltid sett det som en sentral oppgave å medvirke til at den økonomiske velstandsøking kommer alle til gode på en rimelig måte. Skal det være mulig, må det skje en utbygging og utvikling av næringslivet i alle distrikter. Senterpartiet mener at en slik desentralisert utbyggingspolitikk ikke behøver å komme i konflikt med målsettingen om sterkest mulig øking av nasjonalproduktet. Fra et samfunnsøkonomisk synspunkt er videre konsentrasjon i Oslo-gryta trolig direkte urasjont. Dessuten vil hensynet til den menneskelige trivsel og velferd gjøre det tvingende nødvendig for myndighetene å lede lokaliseringen av næringsliv og bosetting på en ganske annen måte enn hittil.

Med distriktsutbygging mener Senterpartiet inverksettelse av tiltak for å fremme en hensiktsmessig lokalisering av arbeidsplasser under rimelig hensyntaken til den økonomiske og fordelingspolitiske målsetting, og som ledd i en trivselfremmende politikk.

SOSIALISTISK FOLKEPARTI

Vi vil besvare «Sosialøkonomens» spørsmål med å sitere fra SFs distriktsprogram som ble vedtatt på landsmøtet i mai 1967.

Vi vil imidlertid først stille et spørsmålstegn ved «Sosialøkonomens» påstand om at «alle partier går inn for distriktsutbygging».

«Den sterke enigheten vi de siste åra har opp-

levd innen alle de politiske partiene om å prioritere distriktspolitikken, skyldes i hovedsak det faktum at distriktspolitikken har fått et nytt innhold i forhold til de opprinnelige intensjonene. Når de gamle partiene i dag snakker om distriktsutbygging, mener de i mange tilfelle den generelle utbygginga av landet. Men denne utbyggingspolitikken er så sterkt konsentrert om utbygging av større industrisentra at det som i dag kalles distriktspolitikk, i liten utstrekning kommer de virkelige utkantdistrikter til gode. Dette er forklaringen på det store gap som har oppstått mellom de mange ord og rike løfter på den ene side, og utkant-Norges stadig voksende problemer på den andre siden.»

«Med utkant-Norge mener SF i første rekke de distrikter langs kysten og innlandet som i vesentlig grad baserer sin økonomi på primærnæringene: Fiske, jordbruk og skogbruk. Typiske kjennetegn for disse utkantområder ved siden av den spesielle næringsstrukturen, er en høy grad av skjult arbeidsløshet i primærnæringene, og sysselsettingsvansker om vinteren. Utkantdistriktene våre karakteriseres også av en inntektsulikhet som tydelig skiller dem fra de mer utbygde områdene av landet. Et annet markant trekk for utkantdistriktene er at folket der ikke har fått del i de mange velferdsgoder som er selvfølgelig i andre deler av landet — som helseservice, skoleservice, kommunikasjoner, transport og teknisk service av forskjellig slag.

De tiltak som settes i verk i distriktspolitikken må alle primært ta sikte på å løse disse problemene. SF vil derfor satse på:

— full utnytting av naturressursene i jordbruk, fiske og skogbruk.

— foredlinga av disse råvarene legges i langt større grad til bygdene, slik at arbeidsplassene og fortienesten ved videreforedling kommer utkant-Norge til gode.

— ved sikring av arbeidsplassene i primærnæringen og nye arbeidsplasser i industri bl.a. basert på foredling av primærproduktene på stedet vil en bidra effektivt til å motvirke den permanente og den sesongmessige arbeidsledighet.

— ved forbedring av lønnsomheten i primærnæringene og ved at fortienesten på foredlingen legges til utkantene, tas sikte på en utjamning av inntektsulikhetene.

— det legges opp en bevisst politikk med sikte på å gi utkantene del i de velferdsgoder som er naturlige andre steder i landet.

Distriktspolitikken, slik SF oppfatter den må derfor i hovedsak være et supplement til det næringsgrunnlaget som alt eksisterer i utkantene, samtidig som mulighetene for fortsatt utvikling av primærnæringene utnyttes fullt ut. Derfor må distriktsplanlegginga i langt sterkere grad se lokalsamfunnet som planleggingsenhet, i stedet for å se de enkelte næringer isolert.»

«Det planløse pengeveldets politikk er blitt en tragedie ikke bare for utkant-Norge. Press-problemene i byene med sprengte kommunikasjoner, bolignød og voksende offentlig nød og menneskets fremmedgjøring i et tilfeldig og kunstig miljø, er en annen side av den samme politikk. En riktigere politikk overfor utkantdistriktene vil derfor også være et bidrag til å løse storbyenes pressproblemer.

Den påtvungne ulikheten i levevilkår og mulighetene til aktiv livsutfoldelse står i skarp motsetning til den bærende målsetting i all sosialistisk politikk — likhetsidealet. Fra et sosialistisk synspunkt er ulikheten i levevilkår mellom utkantene og byene og tettbygdene både umoralsk og urettferdig. SFs fremste målsetting vil derfor alltid være å skape like muligheter uansett hvor de bor. Distriktpolitikken og den økonomiske politikken for øvrig må underordnes dette utgangspunkt.»

VENSTRE

Den teknologiske utvikling har særlig i de siste 20 år ført til en meget sterk rasjonalisering innen deler av jordbruk og skogbruk. Samtidig har bruk hvor en mekanisering er teknisk eller økonomisk umulig, ikke kunnet gi et tilfredsstillende inntektsgrunnlag. Dette har frigjort mye arbeidskraft som hittil vesentlig bare har kunnet finne sysselsetting i eller rundt de større befolkningssentra. Denne folkeforflyttelsen har samtidig ført til en be-

tydelig overføring av kapital (blant annet kapital nedlagt i utdanning m.m.) til de større befolkningskonsentrasjoner. I de store befolkningskonsentrasjoner har en hittil ikke vært villige til å betale for de sosiale kostnader (jfr. blant annet forurensningene i Oslo-området), samtidig som folk i disse områder har fått en langt bedre adgang til sosiale og kulturelle goder.

Dette er en utvikling vi hittil ikke har klart å få herredømme over og lede i en ønskelig retning. Vi mener at det er uheldig at «kref-tenes fri spill» skal være bestemmende for bosettingsstrukturen her i landet. En bevisst politikk bygd på langtidsplanlegging, der andre faktorer får en mer framtreddende rolle, ved siden av inntektsmaksimalisering vil etter vår mening kunne føre til en annen bosettingsstruktur og en bedre utnytting av våre ressurser enn nå.

En bevisst distriktsutbyggingspolitikk er et viktig virkemiddel i en slik politikk. Dette er en av grunnene for vårt positive standpunkt.

En annen grunn er den rent menneskelige. Vi mener at det ikke er riktig at en rask teknologisk utvikling skal lede til at det økonomiske, sosiale og kulturelle grunnlaget til store grupper av folket går i oppløsning uten at det gjøres noe effektivt for å hjelpe dem.

Konkret innebærer distriktsutbygging en inntekts- og kapitalomfordeling med sikte på å hindre at bosettingen konsentreres i 3—4 områder, mens andre byer og områder avfolkes. Planlegging alene er ikke nok.

LØNNS- KONTO MED LÅNERETT

Med lønnskonto i Den norske Creditbank har De etter ett år 1 måneds nettolønn i reserve. Uten å kreve sikkerhet og uten å spørre om hva lånet skal brukes til, låner vi Dem et beløp som svarer til det som hver måned går inn på Deres konto.

Snakk med oss om betingelsene for Lønnskonto med lånerett!

Den norske Creditbank

5.

For en avisleser ser det ut som om alle partier går inn for stabile priser. Hvorfor står spørsmålet om stabile priser som et sentralt punkt i Deres partis program? (Vi ser gjerne at svaret inneholder en antydning om hvor sentralt spørsmålet er etter Deres partis mening.)

ARBEIDERPARTIET

Arbeiderpartiets mål er en balansert økonomisk vekst, men vi erkjenner at dette er en delvis uløst oppgave i de demokratiske industrisamfunn. Vi legger da hovedvekten på full sysselsetting og sterk økonomisk vekst. Dette bør så langt råd er kombineres med rimelig prisstabilitet. Både for den økonomiske vitenskap og for den praktiske politikk er det en viktig oppgave å kunne sikre denne balanse på en bedre måte enn hittil.

Belært av erfaringene var Arbeiderpartiet forsiktig i sitt prisprogram foran valget i 1965. Vi ble faktisk sterkt kritisert fordi vi ikke ville gi mere forpliktende løfter. Når den totale balanse er usikker, bør en særlig holde øye med konkurranseevnen overfor utlandet og med den indre inntektsfordeling.

HØYRE

Sterk prisstigning kan ha tre klare skadevirkninger: et høyere innenlands omkostningsnivå som svekker vår konkurranseevne overfor utlandet, svekkelse av spareviljen og dermed av kapitaldannelse, og sosial urimelighet overfor dem som er avhengig av oppsparte midler for å opprettholde sin levestandard, ikke minst eldre mennesker.

En bedre stabilisering av prisnivået enn man har oppnådd i de senere tiår må anses som en sentral arbeidsoppgave. Resultatene av de anstrengelser som gjøres for å knytte lønns- og inntektsutviklingen sterkere til de real-økonomiske forutsetninger blir her av meget stor betydning.

KOMMUNISTPARTIET

Inflasjonen betyr for store befolkningsgrupper en ustanselig pågående undergraving av den realinntekt som er oppnådd. Først og fremst er det lønsmottakerne og trygdete som bærer tapene fordi de rådende indeksbestemmelser ikke dekker tap som er påført i indeksperioden.

En effektiv kompensasjon ville bety at konsumandelen ville være noe høyere i forhold til investeringene, noe vi som nevnt ovenfor finner rimelig. En kan heller ikke se bort fra at en inflasjon som går raskere enn i andre land virker undergravende på konkurranseevnen overfor utlandet, og at en ustabil pengeverdi leder til transaksjoner og disposisjoner som ikke er rasjonelle fra et samfunnsmessig synspunkt.

KRISTELIG FOLKEPARTI

Prisspørsmålet er avhengig også av hva som skjer i andre land. Prisstigningen hos oss bør ikke være sterkere enn i de land vi særlig konkurrerer med.

Prisspørsmålet er sentralt fordi en sterk prisstigning svekker vår utenriksøkonomi.

Produksjonsvekst og konsum (offentlig og privat) må stå i forhold til hverandre. Det er her det har sviktet i de senere år.

SEENTERPARTIET

I Senterpartiets valgprogram for 1965 finns ingen konkret målsetting om et stabilt prisnivå. Programmet bruker uttrykk som «et mest mulig stabilt pris- og kostnadsnivå», og «en rimelig grad av prisstabilitet».

I dette ligger en erkjennelse av at det neppe er noen realistisk målsetting å ta sikte på å skape et *helt* stabilt prisnivå under forutsetning av at man holder fast på de alminnelig aksepterte målsettinger om sterk økonomisk vekst, full sysselsetting og jevn inntektsfordeling. Dette forhindrer ikke at Senterpartiet ser det som en hovedoppgave å overvåke at ikke landets konkurranseevne settes i fare ved en særnorsk prisøking. Skal det være mulig å løse prisproblemet på en bedre måte enn hittil, må den nominelle inntektsøking avpasses bedre etter produktivitetsstigningen. En gjennomsnittlig årlig lønnsøking på 8—10 pst. er uforenlig med målsettingen om stabile priser.

Senterpartiet ser Regjeringens initiativ for å trekke myndighetene mer aktivt inn i inntektsoppgjørene og tilretteleggingen av et bedre statistisk materiale som grunnlag for lønnsforhandlingene, som et betydelig framskritt for å avpasse inntektsøkningen etter hva produksjonsøkningen til en hver tid gir dekning for. De sentrale organisasjoner i arbeids- og næringslivet har etter Senterpartiets mening et stort ansvar for prisutviklingen. Derfor er det av største betydning å etablere et nærmere samarbeid mellom organisasjonene og myndighetene om løsningen av prisproblemet.

SOSIALISTISK FOLKEPARTI

«Den frie prisdannelsen» er et effektivt middel i næringslivets hender for å ta tilbake store deler av de tariffestede tillegg lønsmottakerne oppnår i forhandlinger med sin motpart. Erfaringen fra de siste åra har tydelig vist at det hjelper lite for lønnstakerne å kjempe fram sine lønnskrav når de ikke samtidig har noen innflytelse på prisutviklinga. Når det i det hele tatt har vært mulig for enkelte lønnstakergrupper å sikre seg en vesentlig del av velvelstandsøkningen, skyldes dette lønnsglidning innenfor den enkelte bedrift. De tarifferte tillegg gir stort sett bare kompensasjon for den forutgående og etterfølgende prisstigning. De som blir henvist til disse tillegg aleine, sakker akterut, og blir satt utenfor velstandsutviklingen. Vi får et stadig voksende problem med lavtlønnsgrupper.

Sosialistisk Folkeparti har gjentatte ganger påpekt at det ikke er nok for lønnstakerne og deres organisasjoner å konsentrere seg om lønssida. Så lenge de ikke har kontroll over prissida blir de bare gjenstand for næringslivets manipulasjoner med prisene. Sosialistisk Folkeparti har derfor i Stortinget ved flere anledninger foreslått prisstopp i sammenheng med nylig avsluttede lønnsoppgjør.

Samfunnets manglende kontroll med prisutviklingen kan også ramme næringslivet selv, ved at inflasjonen blir særlig sterk, og konkurranseevnen i forhold til utlandet blir svekket. Hittil synes det som det norske næringslivet har unngått særlig alvorlige problemer på grunn av inflasjonstendenser i andre land.

Både den nåværende og den forrige regjering manglende evne til å holde prisutviklinga i kontroll, er vel i seg selv et tilstrekkelig bevis på at stabile priser er uoppnåelig uten å ta i bruk adekvate virkemidler. Hittil har man ikke vært villig til å benytte alle indirekte virkemidler, langt mindre de direkte virkemidlene som må til for å holde prisutviklinga i sjakk.

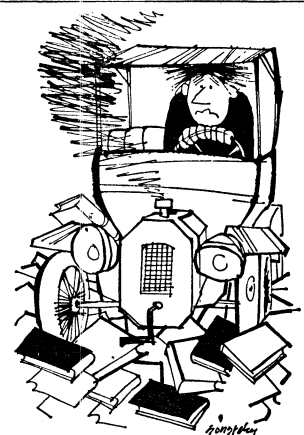
Under de nåværende forhold vil spørsmålet om stabile priser være et sentralt punkt i vårt partis program, av hensyn til lønsmottakernes interesser. På lengre sikt, innenfor en so-

sialistisk økonomi, vil prisspørsmålet være et underordnet økonomisk spørsmål. I en sosialistisk økonomi er prisene bare et redskap og ikke et mål. Med kontroll over det økonomiske liv vil samfunnet da til enhver tid kunne justere prisene slik at de best kan tilfredsstille sin funksjon som middel i den totale økonomiske politikken.

VENSTRE

Ustabile priser — i etterkrigstiden i vårt samfunn overveiende stigende priser — representerer etter vår oppfatning en omfordeling av inntekter og formue som en ikke har herredømme over. Dette vil et hvert politisk parti måttet se på som en utfordring. Det er også et problem folk er meget opptatt av og de ser gjerne en større prisstabilitet. Andre målsettinger som økonomisk vekst og full sysselsetting er imidlertid langt viktigere.

Som nevnt foran tror vi at framgangen i samfunnsvitenskapene og den økende forståelse blant velgere, politiske partier og organisasjoner for økonomiske sammenhenger etter hvert vil lede til at prisstigningsproblemet løses.

Har du kjørt deg fast?
Hos oss finner du alle hjelpemidler –
håndbøker, oppslagsverk, forelesnings-
referater – og alle slags lærebøker.

**UNIVERSITETS
BOKHANDELEN**
OSLO
Blindern - Sentrum
AS

6.

Hvor mange boliger tror De vil bli fullført i inneværende Stortingsperiode og synes Deres parti at dette er et tilfredsstillende resultat? Er det tiltak som Deres parti gjerne ville ha sett gjennomført, som ville ha øket boligproduksjonen?

ARBEIDERPARTIET

Arbeiderpartiet stilte i denne perioden som mål 140 000 boliger. Dette skulle skje ved en årlig opptrapping, slik at grunnlaget var lagt for en sterkere vekst i perioden 1970—73. Stortinget ga denne målsetting sin tilslutning.

I 1966 sviktet gjennomføringen med 3 600 boliger sammenliknet med programmet i nasjonalbudsjettet. Koalisjonsregjeringen har også redusert programmet for 1967. Det synes helt på det rene at programmet for perioden 1966—69 ikke nå vil kunne gjennomføres. Hvis den planlagte opptrapping lykkes bedre i de to siste år, er det mulig resultatet kan bli 135 000 boliger.

Dette resultatet er ikke tilfredsstillende.

En rekke svakheter må overvinnes. Kommunene må få en mye sterkere stilling på tomtemarkedet, slik at byggeklare tomter kan skaffes hurtig nok. Det er utålelig at private grunneierinteresser skal kunne stenge for en boligreising som folkets overveldende flertall forlanger gjennomført.

Forkjøpsretten, skattetiltak og hurtigere behandling av ekspropriasjonssaker må brukes for dette formål. Kommunene vil måtte gis bistand til å finansiere kjøp og opparbeidelse av tomtegrunn.

Boligfinansieringen bør revideres for å redusere egenkapital og leieboerinnskott og fordele boutgiftene bedre over en lengre del av botiden.

Byggeforskning settes i stand til å gi best mulig bidrag til løsningen av tekniske og økonomiske problemer. Byggevirkomheten må sterkere industrialiseres, og Husbankens utlansformer bidra til rasjonell serieproduksjon av boliger.

Boligbyggingen prioriteres høyere, også om dette får følbare følger på andre felter.

HØYRE

Det er usikkert om målsettingen i det revideerte langtidsprogram for 1965—69, fullføring av 140 000 boliger, vil bli helt innfridd. Allike-

vel vil man etter alt å dømme få en økning på 15—20 000 boliger i forhold til forrige fireårsperiode. Mangelen på klargjorte byggetomter utgjør en flaskehals. Høyre ville sett det som en fordel om en rekke sosialistisk styrte kommuner ikke hadde insistert på å binde offentlige midler i kommunalt eide tomter etter at disse var klargjort for bygging. Dette hemmer utvilsomt evnen til raskere klargjøring av nye tomtearealer.

KOMMUNISTPARTIET

Jeg overlater til regjeringspartiene å vurdere hvor mange boliger de mener å kunne bygge. Deres boligpolitikk er utilfredsstillende først og fremst fordi den unnlater å ta i bruk virkemidler som er helt nødvendig for et tilfredsstillende boligbygningsprogram. Disse virkemidler må være:

a) en effektiv tomtopolitikk bl. a. gjennom effektive ekspropriasjonsbestemmelser og prisstopp på ledig tomtegrunn.

b) En betydelig øking av utlånsrammen for boligbankene til den lave rente som la forutsetningen for den sosiale boligpolitikk i de første etterkrigsårene.

c) Stimulering til større bruk av industrielle metoder i boligbyggingen.

En må dessuten overveie alle metoder til rimeligere boligbygging. Vårt behov i dag må være å bygge boliger som vil være tilfredsstillende 20—30 år framover. Kravene til boligstandarden vil om 50—70 år sannsynligvis være helt andre enn det vi regner med i dag, samtidig som de tekniske og økonomiske muligheter for å tilfredstille kravene vil være langt større.

KRISTELIG FOLKEPARTI

Kristelig Folkeparti sverger ikke til tallmagien i boligsektoren. Målet må være på kortest mulig tid å få bygget mange nok og gode nok boliger for alle.

Det er tatt ulike skritt for å fremhjelpе boligbyggingen: Grunnkjøpsobligasjoner, såkalt flat beskatning, en mer sosialt forsvarlig husleie og tilbakebetaling av nedskrivningsbidrag i gamle husbankbygg osv.

En mere planmessig forskning vil utvilsomt skape et mere rasjonelt grunnlag for boligbygging også her i landet, og dermed flere boliger og billigere boliger.

SETERPARTIET

Det er ennå for tidlig å si med sikkerhet hvor mange boliger som vil bli fullført i inneværende stortingsperiode. Muligens vil det ikke lykkes å bygge 140 000 boliger som forutsatt, men det vil neppe bli noen stor svikt. Poenget er imidlertid at det for tiden satses langt mer målbevisst for å løse boligproblemet enn under den forrige regjering og at det bygges flere boliger pr. år enn siden midten av 1950-årene.

Et av de viktigste tiltak for å øke boligproduksjonen er at kommunene skaffes muligheter for å drive en aktiv tomtepolitikk i form av kjøp og tilrettelegging av byggearealer.

SOSIALISTISK FOLKEPARTI

Vi tror det har liten hensikt å gi seg med i gjetteleken om hvor mye av valgløftene regjeringskoalisjonen og de enkelte partier er i stand til å innfri. Det vesentlige er at bolig-

manglen synes å bli stadig større, samtidig som man fjerner seg lenger og lenger fra den sosiale boligbygging som står sentralt i vårt partis program.

Selvsagt vil det være mulig å øke boligmassen noe med intensivert industriell boligbygging, ved utbygging av kommunale garantiordninger, ved sterkere støtte til boligkooperasjonen etc.

Jeg tror imidlertid at det ikke vil være mulig å løse vårt samfunns store boligkrise på en tilfredsstillende måte uten at det offentlige har kontroll over de faktorer som bestemmer boligtilbudet. Det gjelder såvel tomtepolitikken og arbeidskraftspolitikken som kreditttilgangen.

VENSTRE

Vi tror at det vil bli fullført færre boliger enn opprinnelig planlagt av regjeringen. Dette er ikke et tilfredsstillende resultat. At resultatet ikke blir bedre, skyldes etter vår oppfatning uviljen hos andre grupper i vår økonomi til å støtte en politikk som leder til at en større andel av nasjonalproduktet går til boligbygging. Vi tror at dersom det politisk hadde vært mulig å få gjennomført en strammere penge- og kredittpolitikk med en sterkere preferanse av boligbyggingen, ville resultatet blitt langt bedre. Vi er likevel meget godt fornøyd med den opptrapping statsråd Helge Seip har klart å presse igjennom. Uten ham ville resultatet ha blitt langt dårligere.

ELEKTRONISK DATABEHANDLING OPERASJONSANALYSE

Vår EDB/Operasjonsanalyseavdeling utfører oppdrag for bedrifter og institusjoner innen industri, handel, bank og offentlig forvaltning i Norge, Danmark og Finland. Avdelingen har nær kontakt med vår tilsvarende avdeling i Sverige, og representerer et interessant og utviklende EDB/OA-miljø.

Dessuten samarbeider avdelingen med våre øvrige spesialister innen industri-prosjektering, markedsføring, produksjonsteknikk og administrativ rasjonalisering.

ASBJØRN HABBERSTAD &

Konsulenter

i teknisk og merkantil rasjonalisering

Konowsgt. 8, Oslo 1

Vi søker medarbeidere i alderen 28—35 år, og henvender oss til

- Sivilingeniører
- Siviløkonomer
- Aktuarer
- Cand. oecon'er
- Cand. real'er

Det er ønskelig med erfaring i programmering av større oppgaver. Dessuten kreves erfaring fra selvstendig arbeid på noen av følgende felter:

Behovsanalyser for EDB
EDB-etablering og organisasjon
EDB-installasjonsprosjekter
Informasjons- og styringssystemer
Langsiktig planlegging
Opplæring.

Vi tilbyr interessante og utviklende oppgaver. Lønnsforholdene er gode.

Vennligst send oss skriftlig søknad.

7.

Mener Deres parti at skattenivået i Norge ligger høyt? Har Deres parti konkrete forslag til skattelettelser, og i så fall, ligger det en klar avveining mellom dette og en økt offentlig aktivitet?

ARBEIDERPARTIET

Skattenivået — summen av skatter, avgifter og trygdepremier — ligger ikke for høyt. Nivået er om lag det samme i de fleste vekstkraftige industriland.

Stigningen i skattenivået de siste 15 år skyldes vesentlig trygdepremiene.

Det bør antakelig gjennomføres vesentlige forandringer i systemet for skatter og avgifter.

Den direkte skatten rammer lønnsinntekter mye hardere enn næringsinntekter. Det vil være en fordel å gjøre seg mindre avhengig av denne urettferdig fordelte skatt. En foreløpig innstilling fra en felles komité av Arbeiderpartiet og Landsorganisasjonen foreslår prinsipielt en sterkere omlegging fra direkte til indirekte skatt. Det er antydning å sløyfe direkte skatt til staten for personlige inntekter opp til 40 000 kroner.

Generelt er det vår oppfatning at krav om løsning av felles oppgaver vil øke, og at det offentlige derfor vil måtte disponere en økende andel av den stigende nasjonalinntekt i den kommende tid. Hvordan dette skal avveies, må vurderes konkret fra tid til annen.

HØYRE

Det er etter Høyres syn plass for betydelige endringer i de nåværende beskatningsformer. Ganske særlig gjelder dette for den overdrevne progressive beskatning av personlige inntekter, som er det klart svakeste ledd i vårt nåværende skattesystem.

De samlede, gjennomførte reformer etter regjeringsskiftet påvirker skatteinngangen til stat og kommune med 7—800 millioner kroner. Høyre finner en klar sammenheng mellom skattelettelser av produktiv art, og en rask aktivitetsøkning i samfunnet som helhet.

Det kan nevnes at de skattereformer som ble vedtatt våren 1967 er beregnet å påvirke kommunenes inntekter for 1968 med 150 mil-

lioner kroner. Allikevel vil kommunenes samlede skatteinntekter for dette år vokse med ca. 10 prosent.

En gjennomgripende omlegging for direkte til indirekte beskatning står sentralt i Høyres program.

KOMMUNISTPARTIET

Vi mener ikke at skattenivået i sin helhet ligger for høyt. Vi går imidlertid inn for en omfordeling av skattene. I vårt program krever vi skjerpet beskatning av de store arbeidsfrie inntekter og en skjerpelse av bedriftsbeskatningen, kanskje mest hensiktsmessig gjennom strammere avskrivningsregler. Som før nevnt går vi også inn for en særlig investeringsavgift i pressområdene.

På den andre siden går vi inn for en lettelse av beskatningen på hevning av de skattefrie fradragene.

En slik politikk er fullt gjennomførlig side om side med en økning av den offentlige aktivitet. Det er forøvrig vårt syn at en skaffer det offentlige langt større manøvreringsmulighet ved å nasjonalisere store foretak slik at en i noen grad får overskuddet direkte til disposisjon i stedet for å forsøke å trekke det inn gjennom skatter.

KRISTELIG FOLKEPARTI

Totalt sett må samfunnet ha de inntekter det i dag har relativt sett. Imidlertid er det sider ved skattesystemet som virker uheldig. Vår skatteprogresjon må ikke skjerpes. En må gå over til mer indirekte skatt og løse de sosiale sider med skatteleggingen på annen måte.

SEENTERPARTIET

Med de store offentlige utbyggingsoppgaver vi har foran oss, særlig i forsknings- og industrisektoren og i utviklingen av bedre kommu-

nikasjoner, er det ikke sannsynlig at skatteinivået kan senkes nevneverdig i årene som kommer. Senterpartiet ser det imidlertid helt nødvendig å gjennomføre revisjoner av beskatningen som fremmer den økonomiske vekst og en rettferdig fordeling av skattebyrdene. Når Sandberg-komiteéns skattutredning foreligger, vil Senterpartiet gjennom Regjeringen søke å utvirke at det blir gjennomført de nødvendige reformer i beskatningen. Det mest interessante spørsmål knytter seg til utredningens avsnitt om overgang fra direkte til indirekte skatt. Senterpartiet mener det ligger uomtvistelige fordeler i et skattesystem som i sterkere grad enn det nåværende norske er basert på indirekte skatter. Det vil ikke minst virke som en mektig stimulans for den private sparing og for mer rasjonelle økonomiske disposisjoner i næringslivet.

SOSIALISTISK FOLKEPARTI

Sosialistisk Folkeparti mener at skatteinivået i Norge totalt sett ikke ligger for høyt. SF ønsker en annen fordeling av skattebyrdene.

Realverdien av skatter fra aksjeselskaper og private bedrifter er halvert i løpet av de siste 10-år. Fra 1962 til 1965 steg lønnstakernes godtgjørelse med 21 pst. mens eiernes godtgjørelse steg med 45 pst. altså med mer enn det dobbelte. Skatten for lønnstakerne steg samme tidsrom med 29 pst., for selvstendige

næringsdrivende med 17 pst., og for aksjeselskapene med bare 10 pst. Hvis vi ser skatteøkningen i prosent av inntektsøkningen blir bildet helt groteskt til fordel for næringslivets representanter. For lønnstakerne var skattøkningen i prosent av inntektsøkningen hele 26 pst. For bedrifter, kapitaleiere og selvstendig næringsdrivende bare 5 pst.

Disse tallene viser hvorledes næringslivet og aksjonærer mer og mer unndrar seg beskatning mens skattebyrdene veltes over på de vanlige lønsmottakere. Med en sterkere beskatning av næringslivet og aksjonærene vil det både være muligheter for skattelette for de laveste lønnsgruppene og en øking av den offentlige aktiviteten.

VENSTRE

Vi mener de direkte skatter er for høye, og at det bør skje en overgang til indirekte skatter. Som nevnt foran, regner vi med at den del av nasjonalinntekten som det offentlige disponerer vil måtte stige i fremtiden. I utredningen «Retningslinjer for omlegging av norsk skattlegging» er det pekt på hvordan vi mener en slik omlegging bør kunne gjennomføres.

Venstre har ikke og vil neppe ta initiativet til å legge fram noen forslag om skatteendringer utover de eventuelle forslag som følger statsbudsjettforslaget for 1968 for en ser hvilke forslag Sandberg-komiteén kommer med.

Studentsamskipnaden i Oslo

er studentenes velferdsorganisasjon ved Universitetet og høyskolene i Oslo. Studentsamskipnadens virksomhet omfatter blant annet:

**SPISESTEDER
UNIVERSITETS-
BOKHANDLENE
VAREHUS
DAGINSTITUSJONER
FOR BARN**

**UTBYGGINGS-
AVDELING
STUDENTBYEN
PÅ SOGN**

**BOLIGFORMIDLING
STUDENTENES
REISEKONTOR
HELSETJENESTEN
V/UNIVERSITETET
I OSLO**

Adresse:

UNIVERSITETSSENTERET

Blinderen, Oslo 3.
Telefon 46 68 80
Telegramadr.: «Student»

8.

Hva er Deres partis motiv for å gå inn for hjelp til de underutviklede land?

ARBEIDERPARTIET

Økonomisk vekst i de underutviklede land er på lengre sikt vel et vilkår for samarbeide og fred i verden. Overbefolkning, fattigdom, sykdom og uvitenhet gir grobunn for krig og uro. De rike lands støtte bør hjelpe utviklingslandene til å utvikle sine egne ressurser og til å kontrollere folkeøkningen. Bedre utdanning er nødvendig for å få denne utviklingen i gang.

Den største delen av vår hjelp bør gå gjennom FN's felles tiltak. Vår kontakt med de nye områder er ikke på noen måte noe ensidig offer. Vi kan selv hente verdifulle impulser og erfaringer. Utviklingslandenes økonomiske vekst vil være til fordel for hele verden.

HØYRE

Høyres arbeide for en planmessig, gradvis økning av utviklingshjelpen har først og fremst sitt utspring i medmenneskelig ansvar for å bidra til lindring av nød og sosiale misforhold. Norsk innsats vil dels ha karakter av direkte humanitær hjelp, dels av tiltak som skaper større forutsetninger for effektiv produksjon og økonomisk vekst i utviklingslandene. Investeringer på rent forretningsmessig grunnlag i u-land må oppmuntres. En liberal tollpolitikk bør stimulere samhandelen.

Både av hensyn til den effektive utnyttelse av våre bevilgninger til u-hjelp og av hensyn til den ønskelige oppslutning i det norske folk om denne innsats, har Høyre lagt avgjørende vekt på at de enkelte prosjekter Norge engasjerer seg i er grundig forberedt og vel gjennomarbeidet.

KOMMUNISTPARTIET

Vårt motiv for hjelp til underutviklede land er framfor alt solidaritetsbetont. De tekniske høyt utviklede og velstående land i verden har forøvrig en betydelig gjeld å betale til de råstoffproduserende og sterkt utbyttede folk. Det er mer tale om tilbakebetaling enn om hjelp.

Vi mener dessuten at verden som helhet i et lengere perspektiv vil dra fordel av en hurtigst mulig overvinnelse av den økonomiske og tekniske tilbakeslag i u-landene. Den enorme forskjell i levevilkår mellom forskjellige områder av verden er et internasjonalt problem som må overvinnes ved alle folks felles innsats.

Bare sosialismen kan etter vår mening bringe en helt tilfredsstillende løsning.

KRISTELIG FOLKEPARTI

Uansett rase, hudfarge og nasjoner er vi alle brødre som bør på den samme klode. Vi har alle like rett til den velstandsøkning som i dag foregår bare i enkelte deler av verden. Velstandsveksten må ikke bare være ett mål innen en bestemt gruppe stater, det er for snevert. Det kan ikke være noe mål å gjøre de rike rikere, mens de fattige stadig blir fattigere. Vi må ta sikte på en velstandsøkning som omfatter hele verden.

Menneskelig trivsel er imidlertid ikke bare et spørsmål om materielt velvære. Velstand og menneskelig lykke er ikke enstydende begreper. En effektiv u-hjelp kan derfor ikke begrenses til å omfatte kolportering av Vestens teknokratiske sivilisasjon uten tilsvarende begreper om menneskeverd og et kultursyn som bygger på åndelige verdier av samme kvaliteter som ligger til grunn for det beste i Vestens kulturarv. Det kristne menneskesyn, bygger på Bergprekenens prinsipper, har den største betydning for mennesker uansett rase og livsform.

SEENTERPARTIET

Senterpartiets vilje til å hjelpe utviklingslandene er først og fremst basert på følelsen av medmenneskelighet. I vårt utviklede velferdssamfunn er det ikke nok å føre en politikk med sikte på å gjøre oss selv enda rikere og mette. Vi plikter også å vise medmenneskelighet overfor dem som sulter, og gjøre u-landene i stand til å utnytte sine ressurser.

SOSIALISTISK FOLKEPARTI

SF ser det som sin oppgave å være talsmann for de små og upriviligerte både i vårt eget land, og det internasjonale samfunn. Vi støtter derfor helhjertet de fattige folks kamp for politisk og økonomisk frigjøring, ut fra det internasjonale solidaritetsprinsippet som er selve fundamentet for et sosialistisk parti.

Konflikten mellom den fattige og rike del av verden, vil i tida framover overskygge alle andre konflikter. Ved at rase- og rikdomsgrensene i verden stort sett faller sammen, truer den internasjonale klassekampen med å ende i en ren rasekamp. Trass i den hvite og rike verdens befolkningsmessige underlegenhet, vil den ennå i lang tid kunne fortsette sin utbytting av verdensproletariatet i kraft av sine overlegne hersketekniske midler. Enhver burde imidlertid være i stand til å se at den hvite verdens hegemoni ikke vil vare evig.

Som et lite land uten noen kolonihistorisk fortid burde Norge være i stand til å gi verdens

fattige folk et eksempel på at det ikke er den hvite mann i seg selv som er deres hovedfiende, men det utbyttersystemet som er herskende i de fleste hvite land, og at kampen mot imperialismen i verden ikke er en kamp mellom hvite og svarte nasjoner, mellom fattige og rike nasjoner, men en felles kamp over rase- og rikdomsgrensene, der de små nasjoner har en felles interesse. Så lenge vi er alliert med de gamle kolonimakter, vil Norge imidlertid bare være et haleheng til den internasjonale imperialisme og være totalt ute av stand til å gjøre en effektiv innsats for utviklingslandene.

VENSTRE

Det er først og fremst rent humanitære motiv som er avgjørende for våre standpunkter. Men selvsagt legges det vekt på internasjonale politiske betraktninger, særlig med sikte på å fremme fred og stabilitet i verden.

VALGHÅNDBOK 1967

er et nødvendig hjelpemiddel for alle som aktivt forbereder valget og som skal notere valgresultatene på valgnatten for senere å tolke dem.

I tillegg til plass for aktuelle notater inneholder boken blant annet tabeller for valgene i 1963 og 1959 samt for stortingsvalgene i 1965 og 1961.

Tabellene gir også opplysninger om hvordan sysselsettingen etter yrke fordeler seg i de enkelte kommuner.

192 uunnværlige sider! Kr. 16,50

GYLDENDAL

Mener Deres parti at det finnes visse betingelser som absolutt må oppfylles før Norge eventuelt kan tre inn som medlem i EEC?

ARBEIDERPARTIET

Som forutsatt for nye medlemsland bør vi betinge oss rimelige overgangsordninger. Samfunn og næringsliv må ha en tilpasningsperiode.

Enkelte problemer av topografisk og klimatisk art er varige. Det gjelder bl. a. de naturgitte forhold for jordbruket i Nord-Norge, i fjord- og kystbygdene og i fjellbygdene. Hvor tilstrekkelige grunner taler for det, bør vi søke særordninger, og disse må være så lenge de forhold som betinget dem er til stede.

Det vil være viktig for oss om mulig å bli med og utforme den felles fiskeripolitikk på en måte som sikrer norske fiskeriinteresser best mulig.

Ellers kan jeg ikke se at Roma-traktaten og de bestemmelser som er truffet med hjemmel i den, skulle gjøre det nødvendig for Norge å stille absolutte forhåndsbetingelser for et medlemskap. Landenes økonomiske tilpassingsevne er antakelig langt større enn en tror på forhånd.

HØYRE

Høyre deler den oppfatning som er understreket i regjeringens melding og Stortingets innstilling om Norges forhold til EEC, at det innen Roma-traktatens ramme til enhver tid kan innpasses spesialordninger som opprettholder jordbrukets inntektsnivå og tillater et fortsatt arbeide for å sikre en balansert bosetning.

KOMMUNISTPARTIET

Vi er for internasjonale ordninger som stabiliserer og trykker utviklingen av handelen mellom landene, men vi mener dette må gjøres uten at landene oppgir sin rett til selv å bestemme sin indre økonomiske politikk.

Vi mener det er urealistisk å tro at særordninger innenfor EEC kan bli så omfattende at det kan komme på tale for oss å støtte medlemskap.

Vi går derfor inn for nordisk samarbeid som et alternativ, og videre mener vi at det er en oppgave for FNs organer å legge forholdene til rette for en gunstig utvikling av verdenshandelen. Bare derved unngår en at en får blokker som står mot hverandre, og bare derved kan hensynet til u-landene få sin rette plass i handelsbildet.

KRISTELIG FOLKEPARTI

Det vises til Stortingsmelding nr. 86, 1966—67 hvor Regjeringen trekker opp hovedlinjene for de spesialordninger Norge må få for å holde oppe viktige primærnæringer som jordbruk og fiske. For jordbruket i fjellbygdene og særlig i Nord-Norge er det avgjørende å få spesialordninger av varig art.

SENTERPARTIET

Senterpartiet mener at det bør være de norske forhandleres fremste oppgave i Bryssel å vinne forståelse for at vi også som medlem av EEC kan ha muligheter til å føre en politikk for å opprettholde et livskraftig næringsliv over hele landet. Senterpartiet stiller seg uforstående til et norsk medlemskap i EEC som ville ha som virkning at inntektsnivået for jordbrukerne ble redusert, med følge at store bygdesamfunn ble avfolket. Det er også av sentral betydning for Norge at vi fortsatt kan ha hånd om utnyttningen av våre naturressurser. Som et lite, kapitalfattig land har ikke Norge — som medlem av EEC — de samme muligheter for å utnytte de fordeler Roma-traktatens etableringsregler gir medlemmene. Dette tilsier at vi til gjengjeld kan ha rett til å øve en viss kontroll med utenlandske investeringer i Norge.

SOSIALISTISK FOLKEPARTI

Så lenge Roma-traktaten og EECs praksis bærer preg av:

1. å være en eksklusiv sammenslutning av rike industrinasjoner og kolonimakter med brodd mot den tredje verden

2. å være en overnasjonal organisasjon uten demokratisk kontroll

3. å bygge sin økonomiske politikk på hva professor Frisch kaller «Det uopplyste pengeveldets politikk»

så lenge vil SF se det som en ulykke med norsk medlemskap i EEC. For oss er det altså ikke nok at «visse betingelser» absolutt bør oppfylles før Norge eventuelt kan tre inn som medlem av EEC.

VENSTRE

Ja, men vi mener at ved å praktisere bestemmelsene på en tilsvarende måte som de nåværende medlemsland, vil vi kunne ha tilstrekkelig store tilpassingsmuligheter.

10.

Mener Deres parti at det idag er en tilfredsstillende avbalansering mellom de forpliktelser og oppgaver som er pålagt kommuner og fylker og disses muligheter til å skaffe seg inntekter?

ARBEIDERPARTIET

Nei. Ved de siste inntektsreduksjoner for kommunene som ble vedtatt uten kompensasjon fra statens side, er denne balansen ytterligere svekket.

Da fylkene får sine inntekter fra kommunenes budsjetter, er det disse siste som får belastningen. Tross økte skatteinntekter er investeringenes andel av kommunenes driftsbudsjetter redusert.

Kommunenes lånegjeld øker sterkt. Utgiftene til renter og avdrag er steget med 110 pst. fra 1963 til 1967.

Ved siden av økende opplåning er det bare for 1965 brukt 10 mill. kroner av kommunenes skattereguleringsfond. Dette syner at kravene til kommunene overstiger deres inntektsmuligheter.

I en total samfunnsmessig vurdering må en ordne det slik at de forvaltningsledd som gis ansvaret for bestemte oppgaver, også får muligheter for å finansiere dem.

HØYRE

Kommunenes inntekter er de siste tre år øket med 40 prosent, hvilket har tillagt en kraftig standardforbedring i deres kulturelle, økonomiske og sosiale ydelser. En kraftigere vekst ville neppe vært mulig å forene med en balansert økonomi.

Høyre tror funksjons- og oppgavefordelingen mellom stat, fylkeskommune og kommune i høyere grad enn hittil bør gjennomføre det prinsipp at den enkelte instans har det fulle økonomiske ansvar for de oppgaver som tillegges den. Et uoversiktelig system av inntektsoverføringer bidrar til å gjøre ansvarsforholdene uklare og til å svekke omkostningsbevisstheten på det enkelte trinn.

KOMMUNISTPARTIET

Det er ikke en tilfredsstillende avbalansering. Særlig kommunene, men også fylkene er på-

lagt oppgaver som innenfor de gitte inntektsmuligheter er så dominerende at de ofte hindrer enhver bevegelsesfrihet.

Det kommunale selvstyre er i de fleste kommuner i dag uten enhver realitet. Såvel for samfunnet som helhet som for de enkelte kommuner og fylker mener vi dette i vesentlig grad virker negativt.

KRISTELIG FOLKEPARTI

Nei.

Det må sørges for økte inntekter for kommunene slik at de kan ta seg av, og løse sine oppgaver selv. Dette vil føre til en sunn desentralisering.

SENTERPARTIET

Senterpartiet mener at økonomiske sterke kommuner er en forutsetning for en effektiv distriktutbygging. I dag har ikke kommunene tilstrekkelig økonomisk armslag for en aktiv utbyggingspolitikk. Det mest nærliggende synes å være å gå videre med å avlaste kommunene for utgifter de er blitt pålagt innenfor sosial-, undervisnings- og kommunikasjonssektoren. Det kan også bli aktuelt å drøfte eventuelle andre måter å skaffe kommunene inntekter på. Dette spørsmål mener Senterpartiet vil være naturlig å ta opp i forbindelse med den forestående store skattereform, etter at Sandbergkomitéens innstilling foreligger.

SOSIALISTISK FOLKEPARTI

Kommunenes økonomiske situasjon synes å bli stadig vanskeligere. Regnskapene for perioden 1963—1965 viser at for samtlige år er store inntektsunderskudd som må dekkes ved lånemidler. Trass i økte skatteinntekter og overføringer fra statsforvaltningen, motsvarer inntektssiden ikke kommunenes forpliktelser.

I 1966 nyttet 366 av landets 460 kommuner lovens høyeste skatteøre og 392 den ugunstigste tabell. Dette betyr at 63 pst. av landsbefolk-

ningen bor i kommuner med maksimalt skattetrykk. Det tilsvarende tall for bybefolkningen er 43 pst. På grunn av det jevnt økende skattetrykket de fleste steder i landet er man derved i ferd med langsomt å gjennomføre SFs krav om ensartet skattetrykk over hele landet. Det var ikke slik vi hadde tenkt oss den, at de individuelle skatteyttere skulle presses maksimalt på denne måten.

Igen er det de sviktende skatteinntektene for næringslivet, kombinert med de økte kostnader næringslivet påfører de enkelte kommuner i form av grunnlagsinvesteringer, som er hovedårsaken til kommunenes vansker med å fylle de mest nødvendige forpliktelser.

Kommunenes vansker kan best belyses ved konkrete eksempler. I 1957 var aksjeselskapenes andel av kommuneskatten i Halden 27,8 pst. I 1966 var den sunket helt til 9,6 pst. Fortsetter det i samme tempo, vil aksjeselskapene være 0-skatteyttere i 1970. Hvis bedriftene hadde betalt en like stor del av skat-

ten som før, ville skatteinntektene fra dem vært 4 mill. istedetfor 1,3 mill. i 1966. Halden kommune ville ha hatt 2,7 mill. kroner mer til å løse de økende oppgaver som ikke minst skyldes næringslivets egen ekspansjon. Disse tallene er fra en av våre rike storkommuner. Enhver kan tenke seg de vansker som våre aller fattigste kommuner må stri med.

VENSTRE

Statens utgifter er i like sterk grad bundet som fylkenes og kommunenes. En løser derfor ikke problemene ved å skyve oppgaver over til staten. Vi er mer tilbøyelig til å øke statens og kommunenes oppgaver og inntektsmuligheter ved at de ved en omlegging av skattleggingen får en større andel av den direkte skattlegging og med tilskott bidrar til en utjevning mellom dem. Vi ser med andre ord gjerne en sterkere desentralisering av ansvar og administrasjon.

SENTRALINSTITUTT FOR INDUSTRIELL FORSKNING

er et oppdragsinstitutt som arbeider med forsknings- og utviklingsoppgaver for norsk industri.

Til gruppen for TEKNISK ØKONOMI
søkes

SIVILØKONOM/SOSIALØKONOM

som bl. a. skal delta i arbeidet med utredninger og vurderinger vedrørende nye prosjekter, produkter, prosesser og industrielle muligheter, samt overføring av forskningsresultater til norsk industri.

Oppgavene er allsidige, og noe praksis og øvelse i selvstendig, analytisk betont arbeid er fordelaktig. Det viktigste er imidlertid at søkeren er innstilt på å utnytte de muligheter for videreutvikling som oppgavene og miljøet gir.

Lønn etter kvalifikasjoner.

Søknad med attestkopier sendes snarest til

SENTRALINSTITUTT FOR INDUSTRIELL FORSKNING

Forskningsveien 1 - Oslo 3

Vennligst ring 69 58 80, linje 938,
for evt. opplysninger.

11.

Hvilke 2—3 punkter i Deres partis valgprogram fra 1965 er De mest glad for er gjennomført? Hvilke 2—3 punkter beklager De mest ikke er blitt gjennomført? Hvilke tiltak vil De sette i verk for å få gjennomført disse saker i inneværende Stortingsperiode?

ARBEIDERPARTIET

Jeg er tilfreds med at folketrygden er satt ut i livet i det vesentlige i samsvar med Arbeiderpartiets opplegg.

Jeg er tilfreds med det vedtak som er gjort om å søke om norsk medlemskap i de europeiske fellesskap.

Jeg beklager at opptrappingen av boligbyggingen ligger så avgjort etter programmet. Innsatsen i distriktsutbyggingen er for svak. Jeg beklager at koalisjonen ikke vil se alvoret i det problem Arbeiderpartiet tok opp i forslaget om fond for strukturrasjonalisering i industrien.

I Stortinget 8. mars la Arbeiderpartiet fram et boligpolitisk program som skisserer tiltak for økt tempo i boligbyggingen. I budsjettet for 1967 foreslo Arbeiderpartiet bl. a. 42 mill. kroner i tillegg til spesielle tiltak i distriktsutbyggingen. For omstillingsproblemene i industrien nevner jeg de tiltak Arbeiderpartiet og Landsorganisasjonen tok opp i et felles brev til Regjeringen 13. mars i år. Her blir foreslått et strukturrasjonaliseringsfond som i første omgang tilføres 300 mill. kroner. Forslaget ble tatt opp av våre medlemmer i finanskomitéen, men det borgerlige stortingsflertallet forkastet det 8. juni. Den saken kommer nok igjen.

HØYRE

Sentralt står den raske økonomiske vekst, den høye sysselsetting og den sterke velstandsokning for alle inntektslag.

Blant konkrete tiltak kan nevnes Stortingets beslutning om å fornye Norges ansøking om medlemskap i EEC (et standpunkt bare Høyre stod samlet om i 1962), gjennomføring av folkepensjonen, den sterke stimulering av personlig sparing, en rekke viktige skattereformer, den kraftige økning av innsatsen i undervisning og veiutbygging. Alt dette er punkter Høyre særlig har fremhevet i sitt arbeidsprogram for perioden 1965—1969.

Høyre ville ellers gjerne sett en smidigere

rentepolitikk, mer omfattende endringer fremfor alt i den progressive inntektsskatt til staten, og en mer behersket stigningstakt i de offentlige budsjetter.

KOMMUNISTPARTIET

Ingen av punktene i vårt valgprogram fra 1965 er gjennomført til vår tilfredshet. Det viktigste framskritt er iverksettelsen av Folketrygden, selv om den er belastet med vesentlige svakheter. Den alminnelige erkjennelse i alle partier av at det er nødvendig med en sterk øking av boligbyggingen er også positiv. Denne målsettingen har vårt parti stått alene om å gå inn for i mange år.

De punkter i vårt program vi beklager mest ikke er virkeliggjort er:

- a) punktet om at staten må bruke de nødvendige virkemidler for å sikre investeringskapital til industri og annen utbygging i distriktene.
- b) punktet som stiller oppgaven å få prisene under samfunnets kontroll.
- c) punktet om at de ansatte må få virkelig innflytelse på sine arbeidsplasser gjennom reell medbestemmelsesrett.
- d) punktet om at Norge må medvirke til å skape et traktatfestet, atomfritt Norden.

Vi vil nytte enhver mulighet som er åpen for et lite parti til å trykke på for løsningen på disse og andre områder. Først og fremst gjelder det nå å få styrket partiets representasjon i våre folkevalgte organer.

KRISTELIG FOLKEPARTI

Saker en har fått gjennomført.

1. Proposisjonen om ny skolelov.
2. Spørsmålet om folkepensjon må løses ved at det etableres en grunnpensjon som blir lik for alle, og at det gis en tilleggspensjon gradert etter pensjonstakerens inntekt. Fondsmidlene som er folkets sparemidler,

blir å anvende til landets videre utbygging. De må forvaltes slik at både nasjonaløkonomiske, distriktsmessige og sosiale hensyn blir representert og tilgodesett.

3. Støtte til private skoler.

Private, upolitiske, videregående skoler som arbeider i samsvar med formålsparagrafen i våre skolelover, må få statsstøtte på linje med de offentlige når de fyller fastsatte krav på lærerpersonale, utstyr, leseplaner og elevtall.

4. Økt støtte til kristelige familierådgivningskontor.

Om ting en ikke er fornøyd med:

1. For snaue bevilgninger til u-hjelpen.
2. Den trege utvikling i distriktsutbyggingen.
3. Lov om friskoler slik at de får en mer fast status i vårt samfunn.
4. Ny valgordning, særlig spørsmålet om utjevningsmandater.

Gjennomføringen av disse saker tror vi kan løses i denne valgperioden bortsett fra u-hjelp og distriktpolitiske tiltak som er av mer langiktig natur.

SENTERPARTIET

Hvis Senterpartiet skal framheve noen punkter fra valgprogrammet som er gjennomført, vil en nevne opprettelsen av trygderetten, vedtaket om skattefri banksparing, opphevelsen av dårligste kommunale reduksjonstabell, beslutningen om en desentralisert forvaltning av folketrygdens fondsmidler, bedre vilkår for idretten, samt de forskjellige framstøt fra regjeringens side for en mer samordnet inntektspolitikk, avpasset de realøkonomiske forhold.

Av programposter som ikke er gjennomført, vil Senterpartiet spesielt beklage at Regjeringen ikke har fremmet noe konkret opplegg for salg av statsskog til skogløse eller skogfattige bruk, at boligpolitikken ikke i sterk nok grad er blitt lagt opp i samsvar med retningslinjene for en aktiv utbyggingspolitikk i distriktene og at det ennå ikke er fremmet forslag om økt støtte til studenter og skoleungdom som må bo utenom hjemmet.

Når det gjelder den siste saken, er Senterpartiet oppmerksom på at Kirke- og Undervisningsdepartementet om kort tid vil fremme en proposisjon til Stortinget som faller sammen med Senterpartiets program om bedre vilkår for borteboerstudentene. For de andre to sakenes vedkommende er det naturlig at Senterpartiet gjennom deltakelsen i Regjeringen søker å utvirke at partiets program blir tilgodesett på en rimelig måte.

SOSIALISTISK FOLKEPARTI

Vi er ikke i stand til å se at noe punkt i SFs valgprogram er gjennomført.

(Vi har ærlig talt heller ikke store forventninger om at den borgerlige regjering vil gjennomføre noen vesentlige deler av SFs program)

Vi er derfor redd for at den ønskeliste vi her er bedt om å gi over de 2—3 viktigste saker vi gjerne skulle sett gjennomført, neppe lar seg realisere i inneværende stortingsperiode. Denne ønskelisten kunne f. eks. se slik ut:

1. Norge ut av NATO — alliansefrihet og nedrustning.
2. Full samfunnskontroll med investeringsmidlene og samfunnets overtakelse av de viktigste næringer.
3. Demokrati i arbeidslivet med bestemmen- de myndighet til de ansatte.

VENSTRE

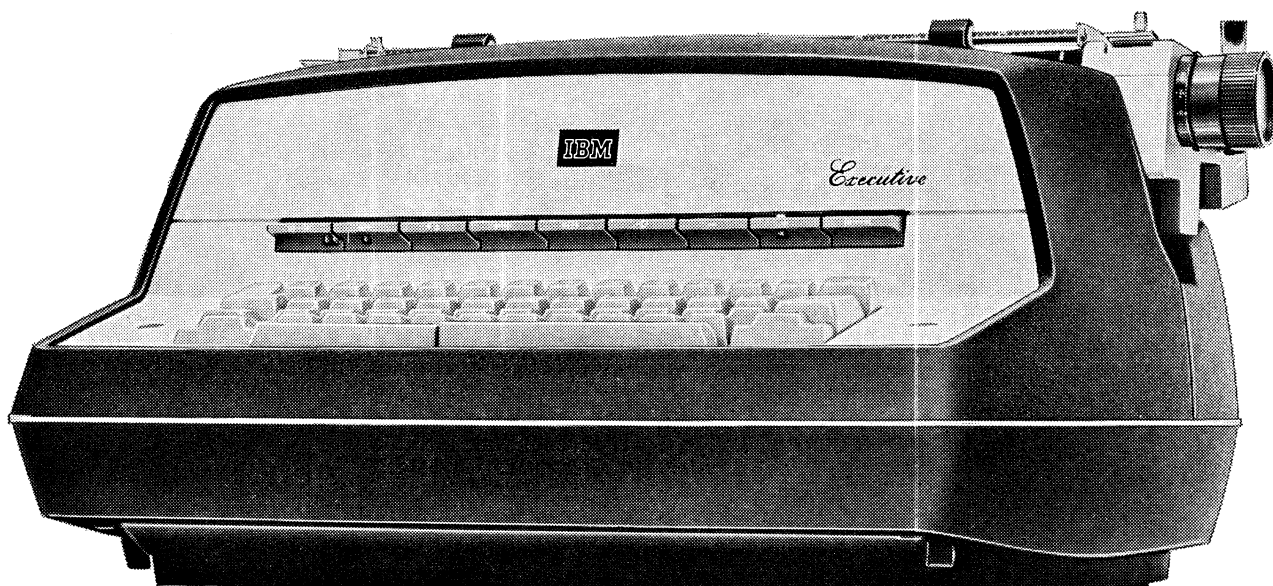
1) Vi er mest glad for gjennomføringen av folkepensjonen, opptrappingen av boligbyggingen og den økte forståelse for samordning av lønns- og inntektsoppgjørene.

2) Vi beklager mest at vi ikke har fått en enda raskere opptrapping av boligbygging. Vi må ved å støtte forslag fra våre statsråder, ved å arbeide ut konkrete forslag og ved å føre forhandlinger med de andre partier forsøke å oppnå bedre resultater.

Vi har ennå ikke fått noen fullgod klargjøring av retningslinjene for distriktpolitikken. Det har blitt for mye snakk om planlegging og planer og for lite handling og klargjøring av konkrete målsettinger og virkemidler. Vi håper at det utredningsarbeid som nå pågår, vil resultere i at en får et sikrere grunnlag for en fornuftig distriktpolitikk.

Vi ønsker Dem velkommen til IBM's stand A 18 på «Kontor 67»

Dette er den nye IBM Executive!

International Business Machines A.S, Kontormaskinavdelingen, Dronning Mauds gate 10, Oslo 1 – 20 54 50
Bergen: 18 155 Trondheim: 28 056 Stavanger: 27 514 Porsgrunn: 52 703 Sarpsborg: 52 311 Forhandlere:
Lillehammer: 51 288 Kristiansand S.: 25 006 Ålesund: 3 128 Mo i Rana: 50 855 Bodø: 21 974 Narvik: 43 128 Tromsø: 83 676

Arbeiderpartiet

Distriktspolitik:

En aktiv distriktspolitikk krever sterkere samarbeid mellom staten, fylkene, kommunene og de interesserte næringsorganisasjoner for at veien kan bli åpnet for en mer balansert utvikling. Arbeiderpartiet vil bruke de virkemidler som må til for å sikre en hensiktsmessig plassering av bedrifter og institusjoner. Det vil også skape bedre grunnlag for å løse de sosiale og kulturelle oppgaver.

Kommunene og fylkene må gis tekniske og økonomiske muligheter til å gjennomføre det grunnleggende planleggings- og utbyggingsarbeid.

Ved å legge en del større bedrifter i distriktene har det vært mulig å lage demninger for folkeflukten. Det er bygd opp industrisentra i deler av landet der sysselsettingen var dårlig.

Også i framtida bør staten reise eller delta i reisingen av bedrifter der det er samfunnsmessig riktig. Samfunnets organer må medvirke til etablering av private bedrifter i distriktene.

I det moderne samfunn ønsker folk å ha god og lett adgang til varierte arbeidsplasser, skoler, varekjøp, sykehus, lege, tannlege, banker, idrettsanlegg osv. Derfor må en innenfor hvert naturlig område utvikle et senter som er så stort at folk får en likeverdig service overalt i vårt land. Bare med en utbygging av naturlige vekstsentra, vil det være mulig å føre en distriktspolitikk som har livets rett.

Alternativet til en planmessig vekstsenterutvikling er en planløs vekst i noen få pressområder. Utviklingen av vekstsentra skal ikke komme i stedet for en bred utnytting av alle muligheter for vekst i distriktene. Vekstsentra er et nødvendig supplement i arbeidet med å skape en harmonisk bosetting.

Et vekstsentrum vil gi

ungdommen flere utdanningsmuligheter og et bredere yrkesvalg. Det vil gjøre hele området mer tiltrekkende for industri og for sosiale og kulturelle institusjoner. Sentrumsdannelsen vil gi økte muligheter for sysselsetting for de yrkesvalghemmede, en bedre sosial og helsemessig service overfor de eldre, og lette adgangen til sosiale institusjoner for barn og ungdom med spesielle vansker.

Vekstsentrene vil ikke erstatte kommune- og bygdesentrene. Alle kommuner må ha et tjenlig sentrum der den kommunale administrasjonen holder til, og steder der det er forsamlingshus, idrettsanlegg, bibliotek og butikker.

Økt fart i distriktsutbyggingen krever kraftigere virkemidler. Vi vil ha et annet bosettingsmønster enn en planløs konsentrasjon på noen få steder.

De offentlige myndigheter bestemmer hvor skoler, sykehus og andre service-institusjoner skal plasseres. Plassering av bedrifter skjer mer tilfeldig og inngår som regel ikke i noen samlet plan for utbyggingen av et distrikt eller landsdel.

Målsettingen må være å få plassert bedrifter, næringstiltak og institusjoner slik at man får en bedre geografisk balanse i bosettingen. Utviklingen skal ledes, og samfunnet må ta i bruk de nødvendige virkemidler. Ved hjelp av kredittpolitikken må kapital ledes til nye utbyggingsområder. Det vil også være nødvendig med tiltak for å regulere investeringene i pressområdene. Næringsorganisasjonene må trekkes aktivt med i lokaliseringspolitikken. Delproduksjonen vil også i Norge få økende betydning i distriktsutbyggingen.

Det bør være meldeplikt for alle nyetableringer og bedriftsutvidelser slik at myndighetene på et tidlig

tidspunkt kan vurdere stedsvalget. Dersom dette ikke gir de ønskede resultater innføres etableringsrett.

Staten må gi direkte bevilgninger for å fremme utviklingen i områder der spesielle aksjonsprogrammer er utarbeidet, og der vekstsentra er utpekt.

Arbeiderpartiet vil at staten skal gi direkte støtte til grunnlagsinvesteringer, utviklingsarbeid og ny næringsvirksomhet i distriktene.

Kreditt-tilførselen til distriktene må bedres ved opprettelse av en Statens forretningsbank. Gjennom statens låneinstitusjoner vil en del av Folketrygdfondets midler kunne nyttes i en vel planlagt distriktutbygging.

PARTIENES PROGRAMMER

Høyre

Industrien ekspanderer erfaringsmessig raskest i områder der det på forhånd finnes et omfattende og differensiert industrielt miljø. Sammen med rasjonaliseringen i jordbruk og fiske har dette ført til en markert utflytting fra bygdene og en konsentrasjon av befolkningen i byer og industriområder. Det gjør det vanskelig å utbygge sosiale og kulturelle goder, og utnytte arbeidskraft, boliger og grunnlagsinvesteringer i fraflyttingsdistriktene. For å vinne de fordeler som en jevn bosetting vil innebære, må man i dag satse kraftig for en bred spredning av den økonomiske og kulturelle aktivitet. Nye statsinstitusjoner som opprettes, bør fortrinnsvis legges i distriktene.

Private bedrifter vil som regel bli lagt der hvor det ut fra en bedriftsøkonomisk helhetsbetraktning er mest lønnsomt, og dette er også i samfunnets interesse. Ingen har fordeler av lite lønnsomme bedrifter. De vil bare svekke vår konkurranseevne og gi utrygge arbeidsplasser. Hensynet til bedriftsøkonomisk lønnsomhet må derfor imøtekommes ved at distriktsutbyggingen og lokaliseringspolitikken blir gjennomført ved stimulering og ikke ved tvang.

Den statlige industrireisning har vært særlig uheldig som virkemiddel i distriktsutbyggingen. Store kapitalmengder er blitt bundet i underskuddsbedrifter, og det er blitt få arbeidsplasser i forhold til de investerte beløp. Statsbedriftene har også hatt liten evne til å skape et differensiert næringsliv rundt seg.

Høyre mener at en mer samordnet innsats er nødvendig for å skape muligheter for en varig løsning av sysselsettings- og næringsproblemene i utkantdistriktene. Større og mindre distriktssentra, hvor betingelsene er

til stede for å skape et differensiert næringsmiljø, vil kunne bidra effektivt til å stanse den folkeflytting som skjer fra enkelte områder. Arbeidet med planlegging i fylkene må effektiviseres. Når det gjelder offentlige distriktsutbyggingstiltak bør avgjørelsesmyndigheten såvidt mulig ligge i de enkelte fylker fremfor i departementet. Man må også finne frem til rasjonelle former for regionalt samarbeide.

En grunnleggende svakhet ved distriktsutbyggingen hittil har vært at planleggingen og gjennomføringen av de offentlige grunnlagsinvesteringer har sviktet. Det er viktig at planene foreligger, og at der er satt opp en klar tempoplan for gjennomføringen av dem, slik at personer og bedrifter med etableringsplaner, vet hva de kan regne med i årene fremover.

En stor del av grunnlagsinvesteringene må foretas av kommunene, og for at disse skal kunne makte sin oppgave, vil det bli nødvendig med en utvidelse av Kommunalbankens låneramme.

Gode distriktssentra forutsetter som regel et omland med tilstrekkelig tilgang på arbeidskraft, og dette vil begrense behovet for nye boliger. Men ny industriell virksomhet vil nødvendigvis medføre en viss tilflytting av fagfolk. De offentlige boligbanker må derfor trekkes inn alt på planleggingstadiet, slik at de kan disponere sin utlånskapital på lengre sikt med dette for øye.

Likeledes må man finne frem til ordninger som gjør regulerte og byggeklare tomter tilgjengelige i tilstrekkelig omfang.

I mange tilfeller vil det være bedriftsøkonomisk forsvarlig at nye bedriftsenheter legges adskilt fra moderbedriften. Det gjelder både etablering av delproduk-

sjon og oppbygging av parallellbedrifter der moderbedriften har nådd optimal størrelse. Det er naturlig å forsøke å kanalisere slik ekspansjon til utbyggingsdistriktene. I lang tid fremover vil tilrettelegging og veiledning gi staten store oppgaver.

Høyre vil legge kredittforholdene til rette ved at offentlige midler i større utstrekning blir plasert i det private bankvesen i distriktene. Spesielt gjelder dette midler som kommer fra distriktene selv, bl. a. arbeidsløshetsstrygdens fond, skatteforleingsfondet og den del av kommuneskatten som nå holdes tilbake sentralt. Private kredittinstitusjoner som via obligasjonsmarkedet tilfører distriktene kapital, bør få rimelige kvoter.

Distriktenes Utbyggingsfond må til enhver tid ha tilstrekkelige midler til å finansiere utbyggingsprosjekter som er økonomisk forsvarlige, og som angjeldende kommune er villig til å støtte ved lånegaranti. Fondet må alternativt kunne stille garantier i tilfeller der utbyggingsprosjektene er spesielt risikobetonete, eller når det er nødvendig av andre grunner. Tidsbegrenset avdragsfrihet må kunne brukes som startbidrag i mange tilfeller, men rentesubsidiering bør ikke komme på tale. Fondet må også i større utstrekning kunne støtte rasjonaliseringstiltak i eksisterende bedrifter.

Skattepolitiske tiltak er et viktig virkemiddel i distriktsutbyggingen. Det er naturlig her særlig å benytte skattefrie fondsavsetninger og gunstige avskrivningsregler.

Ved å leie industrilokaler vil bedriftene ofte kunne redusere risikoen ved etablering i distriktene. Det vil være naturlig at kommunene tar initiativet til reising av slike industrilokaler, men bygging og drift bør skje på forretningsmessig grunnlag, og helst i privat regi.

Gjennom en effektiv arbeidsformidling, kombinert med flytningsbidrag, må man sørge for det nødvendige tilskudd av faglært eller spesialutdannet arbeidskraft i distriktene. Det må også legges stor vekt på utbygging av yrkesskoler og av omskolelingsmulighetene.

Man må snarest få utviklet en objektiv veilednings- og informasjonstjeneste som kan holde seg i nær kontakt med organisasjonene, og med enkeltbedrifter som har planer om utvidelser eller start av ny virksomhet, med sikte på å kanalisere så meget som mulig av den industrielle ekspansjon til distriktene.

Den udemokratiske konsentrasjon av økonomisk makt på noen få hender må ikke i framtiden hemme landets sunne utvikling. Landet vårt må ikke betraktes som et antall isolerte enheter som kan seile sin egen sjø, men må være ett samfunn som kjenner sine forpliktelser til å gi menneskene de samme rettigheter og muligheter. Våre problemer må vi uansett hvor i landet de finnes — løse i fellesskap.

Her stiller vi opp et aksjonsprogram som kan gjøre slagordet *distriktsutbygging* til en realitet:

Særlig investeringsavgift til fordel for de økonomisk forsømte områdene.

For å bidra til hurtigere løsning av boligproblemet i de sterkest ekspanderende industrisentraene (nye vekstsentra unntatt), og for å sikre tilstrømning av kapital til industrireisning i landets økonomisk tilbakefallende strøk, må det åpnes vei for radikale forandringer.

Det må gjennomføres en politikk som virker direkte hindrende på industriekspansjonen i pressområdene, og som samtidig stimulerer til investeringer der de er samfunnsmessig ønskelige.

Dette kan gjennomføres ved følgende tiltak:

1. I Oslo og andre nærmere bestemte industrisprenge byer gjennomføres det sterk prioritering av all ledig tomtegrunn til boligbygging. Dessuten fastlegges det en statlig investeringsavgift som utgjør:
 - a) 30 pst. på investeringer i pressområdene til ny industri eller til utvidelser av allerede eksisterende industri når det ikke foreligger spesielt påkrevde grunner for unntak, og
 - b) 40 pst. på alle investeringer til bygging av representasjonsbygg o.l. for industri, bank og forsikringsvesen.
- Investeringer inntil 40 000 kroner årlig fritas for avgiften.

2. Investeringsavgiften går i sin helhet inn i et statlig investeringsfond som anvendes direkte til å reise industri i offentlig regi eller til å fremme industrireisning på annen måte i industrifattige kommuner. Ytelser fra fondet gis og slik at det først og fremst tjener opprettelse av bedrifter som gir mange arbeidsplasser. Fondet bør også yte lån til lav rente for privat industrireisning i slike kommuner.

3. Det må sikres at også Folkepensjonens fondsopplegg i overveiende utstrekning blir satt inn i industriutviklingen i landets svakt utbygde områder.

Skattelettelse for ny industri i de økonomiske svake kommuner.

For ytterligere å øke muligheten for tiltrekning av industri til utsatte industrifattige kommuner, gjennomføres det lempninger i statsskatten for slik industri over nærmere fastsatte tidsrom.

Staten må utarbeide en nøyaktig analyse over de enkelte kommuners situasjon som bl. a. gir fullstendig oversikt over hvilke kommuner som må regnes til de områder av landet hvor det trenges stimulerende tiltak.

Den utvikling en har fått med en stadig sterkere konsentrasjon av folkemengde og næringsvirksomhet i noen få steder av landet, ser Kristelig Folkeparti som uheldig på flere vis. Skal denne utvikling holde fram, vil verdifulle deler av vårt land bli avfolket, den vil skape store problemer for tilflytnings- og pressområdene, og folkeflyttingen og den sterke sentraliseringen vil skade vårt folk både materielt og åndelig. Kristelig Folkeparti vil derfor gå inn for en distriktsutbygging med det mål å få en harmonisk bosettings- og næringsstruktur utover i landet.

Kommuner i nærings-svake områder bør søke å legge forholdene til rette for større og mindre bedrifter. Dette kan gjøres ved å legge ut tomtefelt, opparbeide industritomter og ved annen nødvendig grunnlagsinvestering. I mange tilfeller kan det være hensiktsmessig at industrilokaler blir bygd og utleiet til bedrifter på rimelige vilkår. En må søke å utnytte de støtte-tiltak det offentlige arbeider for, tidsmessige kommunikasjoner og gode skoletilbud. Det naturlige næringsgrunnlag må utnyttes optimalt og effektivt for å sikre de arbeidsplasser en har og for å skape nye. Den nye bygningsloven åpner muligheter for distriktsutbyggingen, og Kristelig Folkeparti vil gjennom general- og regionalarbeidet forsøke å få fram helhetssynet og et effektivt samarbeid over kommunegrensene, der en kan nytte ut ressurser og goder til beste for alle.

Distriktsutbyggingen er av fundamental betydning for en harmonisk utvikling av vårt samfunn. Senterpartiet går derfor inn for en desentralisert utvikling av næringslivet. I dette arbeidet må det offentlige gjøre bruk av nødvendige strukturpolitiske virkemidler. Midlene bør i første rekke være tiltak i samband med grunnlagsinvesteringer. I denne sammenheng er et godt samferdselsnett av sentral betydning, og Senterpartiet vil fortsette sin aktive samferdselspolitikk.

Senterpartiet mener at hensiktsmessige former for etableringskontroll i pressområdene må overveies tatt i bruk. Senterpartiet vil også overveie bruk av andre virkemidler, herunder skattepolitiske tiltak.

Det er en forutsetning for alt utbyggingsarbeid at kommunene har kapasitet til å nytte ut egne ressurser og tilført kapital. Senterpartiet vil derfor arbeide sterkt for at planleggingsapparatet og den tekniske etaten blir styrket. De folkevalgte må nøye følge opp planleggingen etter hvert som den tar form fra den tekniske etat.

Det må snarest utarbeides planer for arealdisponeringen. I utarbeidelsen av region- og generalplaner, vil Senterpartiet arbeide for at de folkevalgte organer, grunneierne og andre interesserte parter får delta mer aktivt i planleggingsarbeidet. Den kommunale forkjøps- og ekspropriasjonspolitikken må være forenlig med en ansvarlig arealdisponering.

For å motvirke større bolignød, trafikkproblem og miljøvansker i pressområda og for å sikre vekst og utvikling i distriktene, vil SF's målsmenn i stat, fylke og kommune arbeide for ei forsert regionplanlegging, og styring av investeringskapitalen og ekspansjonen i næringslivet til områder som har blitt liggende etter i utvikling. Siktemålet må være at det offentlige ved initiativ og aktivitet stimulerer til og tilrettelegger for utnytting av ressursene i distrikta og de investeringer som alt er der (boliger, hamner, kaier, veger m. v.).

I kommunestyrene vil SF's folk gå inn for at det etableres statlige, kommunale eller interkommunale utbyggingsselskaper som — i de kommunale og regionale sentra — reiser industribygg for utleie til tiltak og bedrifter som vil sette i gang næringsvirksomhet i området. Særlig vil SF's representanter arbeide for at levedyktig småindustri og håndverksbedrifter får utviklingsmuligheter og eksistensvilkår utover bygdene.

I dei to siste åra har det vore ein markert auke i innsatsen:

Utbyggingsfondet yter tilskott til utflytting frå pressområde og til opplæring og oppstartning.

Bygging av industri, reising av industribygg, hotell m.m. er friteke for byggjeløyve utanom ein-skilde pressområde.

Lova om Industribanken er endra slik at banken no kan gje lån til industribygg for utleige.

Det er teke med eiga løyving på statsbudsjettet til vegar som tener distriktsutbygginga.

Men vi må auke farten og så sterkt som mogeleg nytte også desse verke-midla:

- ei effektiv desentralisering av folketrygd-fonda som kan sikre at slike midlar kjem distrikta til gode
- ordninga med industri-vekstanlegg må gjen-nomførast for å skape nye industrimiljø i industrifattige strok
- lån til tilskott til grunnlagsinvestering i kommunane
- offentlig stønad til å byggje ut sams organ for marknadsføring for mindre verksemdar
- utbygging av den tekniske rådgjevarstenesta og av lokaliseringsutvalet for industri
- konsulenthjelp, granskingsresultat og moderne datateknikk må gjerast lett tilgjengeleg også for verksemdar i distrikta.

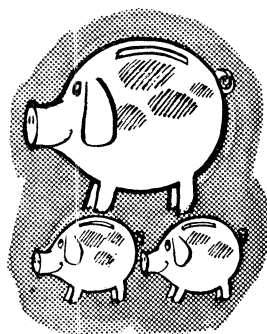
Kommunane kan og gjere mykje for å leggje tilhøva til rette, og Venstre vil gå inn for:

- sikring av tomteareal, regulering og klargjering av område til utbyggingsføremål
- grunnlagsinvesteringar: vatn, kloakk, kraft
- reising av lokale industribygg
- tilrettelegging av samferdsla med tenlege ruteordningar til og frå arbeidsplassane
- tilfredsstillande skoletilbod.

Deres kapital kan fordobles

i løpet av 12—13 år når De plasserer den i våre ihendehaverobligasjoner til 5½ % p. a.

Vi kan forvalte obligasjonene for Dem og renteutbyttet vil da automatisk bli tilsendt Dem.

Det er nå åpnet adgang til skattefri sparing også av ihendehaverobligasjoner.

Be om nærmere opplysninger hos megjere, bankenes fondsavdelinger eller hos oss.

Den norske Hypotekforening
for 2den prioritets pantelaan

Kr. Augustsgt. 12, Oslo 1.

Det kommunale selvstyre. Forholdet kommune, fylke, stat.

Kommunenes økonomiske stilling kan ikke sees som et isolert problem, men som et ledd i hele vår offentlige økonomi. Det må finne sin løsning innenfor en nyvurdering av hele vårt vårt skattesystem.

Den stadige omforming av vårt samfunn stiller nye og større krav til offentlig medvirkning for å løse dagens og framtidens oppgaver. Funksjonsfordelingen må ordnes slik at kommunene på en effektiv måte kan løse sin del av disse oppgavene.

Staten må gi økonomisk støtte til planleggingsoppgaver som blir lagt til kommunene.

Nødvendige grunnlagsinvesteringer i vekstsentra og utbyggingsområder må støttes ved egne bevilgninger over statsbudsjettet.

Skatteutjamningsordningen må utvides, og midlene i større grad brukes til tiltak som kan styrke næringsgrunnlaget i distriktene.

Utvidede former for lån i offentlige banker må styrke kommunenes muligheter for oppkjøp og opparbeidelse av tomtegrunn.

Statsstøtten til kommunenes utbygging av den 9-årige skolen må økes betydelig.

Svake kommuner må gis statsstøtte til reising av pleieinstitusjoner for eldre.

Det må gjennomføres nye finansieringsformer for løsningen av problemene ved vannforurensning.

Særlig i de siste år er kommunenes og fylkenes oppgaver og utgifter blitt økt på mange områder uten at deres andel av de samlede offentlige inntekter er steget tilsvarende. Dette har bl. a. ført til at fylkesskatten nu tar så stor del av kommunenes skatteinntekter, at det svært ofte blir umulig for kommunestyrene å tilfredsstille berettigede lokale krav, selv om de benytter den høyeste lovlige skattøre. Skal berettigede krav kunne imøtekommes, må fordelingen av inntekter mellom staten, fylkene og kommunene stå i et rimelig forhold til de oppgaver de har. Den nye funksjons-, utgifts- og inntektsfordeling har imidlertid ikke gitt noe tilfredsstillende resultat, og Høyre vil påskynde arbeidet med å sette kommunene bedre i stand til å skjøtte sine naturlige arbeidsoppgaver.

Samfunnsutviklingen krever fra tid til annen nye organisasjonsformer i den offentlige forvaltning. Det kan således være hensiktsmessig at noen av de tidligere kommunale oppgaver blir løst ved interkommunalt eller regionalt samarbeid. Det må overveies å fastlegge formene for interkommunalt samarbeid, såvel som for det regionale planleggingsarbeid, i lovs form. Det kommunale selvstyre må styrkes og kommunestyret må ha full råderett i alle saker som fremdeles er særegne for kommunen.

Statens kontroll av de kommunale låneopptak må ikke misbrukes til å nekte økonomisk forsvarlige lån, og til å forbeholde lånemarkedet for staten selv. En lang rekke kommunale utbyggingsoppgaver vil komme senere generasjoner til gode. Det er naturlig at slike finansieres ved lån, slik at dem som i fremtiden skal nyte godt av tiltakene, også blir med på å betale dem. Dette har ikke minst betydning for mange av de nye stor kommuner, og for byenes omegnskommuner hvor et sterkt stigende folketall

har skapt et press på kommunene for å utbygge elektrisitetsforsyning, vannforsyning, skolevesen, veier osv. Disse stort sett meget kredittverdige kommuner må få anledning til låneopptak i større grad enn hittil.

Høyre vil gjennomføre en rettferdigere fordeling av byrdene ved skatteutjevningen, og holder derfor fast ved forslaget om at en fast del av inntektskatten fra de etter-skuddspliktige (dvs. aksjeselskapene) skal avløse den någjeldende finansieringsordning.

Det må føres tilfredsstillende kontroll med at kommunale bevilgninger ikke misbrukes til politiske formål.

Mens befolkningen i våre økonomisk svakeste kommuner betaler den høyeste skatteprosent og nytter den dårligste skattetabell, må den unnvære en rekke kommunale ytelser som er selvfølgelig i økonomisk sterkere kommuner. Det har lenge vært klart at det eksisterende skatteutjæmningsforhold i alt for liten grad kan bote på dette misforholdet.

Ved statlig innsats bør derfor skatteutjæmningsfondet økes sterkt slik at det vil bli mulig å gjennomføre hurtige bedringer i de mest utsatte kommuners økonomiske stilling.

Selvstyre!

Folkestyre!

Du har sikkert ikke unngått å høre at den eller den kommunale oppgaven ikke kan løses fordi man ikke finner dekning for den på budsjettet. Ofte kan det finnes løsninger når det finnes god nok vilje til det, men det er riktig at kommunene hindres av dårlig økonomi. Først og fremst er det de tyngende utgiftene som staten legger på hver enkelt kommune som hindrer kommunenes utvikling.

Den stadig tiltakende innsnevringen av det kommunale selvstyre som dette betyr må stanses. Kommunene må fritas for en rekke av de utgiftene de i dag bærer for staten.

Utbyggingen av den 9. årige skolen er en voldsom belastning i mange kommuner. Landkommunene har dessuten ofte store utlegg til transport av skolebarn i tillegg til driftsutgiftene de må dekke og har dermed ytterligere fått innskrenket mulighetene til å løse andre påtrengende oppgaver.

NKP går derfor inn for at staten i økonomisk svake kommuner må yte bedre støtte til nybygging av skoler, og at den gir full refusjon av lærerlønningene.

NKP ser også kritisk på utviklingen av byråkratiet i kommunene som særlig er stimulert ved sammenslåing til større kommuner.

For å styrke folkestyret går NKP derfor inn for

valg av lokale organer med ansvar for avgrensede deler i kommunen. Slike utvalg må kunne gis bestemmende myndighet innenfor bestemte rammer og ha innstillende myndighet overfor kommunestyret. Slike utvalg kan virke til å stimulere befolkningen til mer aktiv deltakelse i kommunens anliggender og til å gi den større innflytelse over forvaltningen. Folkestyret kan bli mer levende.

Inntil videre bør det ikke foretas nye kommunesammenslåinger.

I norsk folkelynn er nedlagt sterke ønsker om selv å kunne bestemme over liv og lagnad så langt det er gitt mennesker. Folkestyretanken er levende og det kommunale selvstyre er en hovedpilar i vårt demokrati. Det må utvikles videre og fortsatt bygge på den innsikt og initiativrikdom, — de erfaringer, kunnskaper og kvaliteter som dyktige kvinner og menn representerer i våre bygder og byer.

I samsvar med dette vil Kristelig Folkeparti styrke vårt kommunale selvstyre. Økonomisk må ikke selvstyret hemmes ved pålegg av utgifter som fylke og stat bedre kan bære. Kommunene må tvert imot settes bedre i stand til å skjøtte sine viktige oppgaver og gjøres vekstkraftige ved større økonomisk frihet.

Skattepolitikken må være familievennlig, og når skattebyrdene kan lettes, bør det skje ved at en velger en bedre skattetabell.

Kommunenes selvstyre og det interkommunale samarbeid må utvikles samtidig, for at kommunene kan møte de krav som stadig settes i den raske utvikling vårt samfunn gjennomgår. Gjennom god planlegging kan det øves innflytelse på struktureringen av arbeids- og næringsliv og på løsningsen av de mange trivselsproblemer som utviklingen fører med seg. Kristelig Folkeparti vil at generalplanutvalgene og regionplanrådene skal gjøres til effektive hjelpe- og virkemidler i bestrebelsen på å få mest mulig harmonisk vekst i alle deler av landet.

Det er således en offentlig oppgave å stimulere ved å planlegge og legge til rette, og på den måten bidra til samarbeid mellom offentlig og privat initiativ til utbygging av nærings- og arbeidslivet.

Målet er å sikre gode og trygge arbeidsplasser og økonomisk bæredyktige bedrifter der ansvar og skaperglede er arbeidstakers og arbeidsgivers felleseie.

Det kommunale selvstyre, som legger ansvar for løsningen av viktige samfunnsoppgaver på dyktige kvinner og menn med lokalkjennskap til sin bygd og by, er det sentrale uttrykk for vårt frie folkestyre.

Enkeltindividet må gis ansvar og innflytelse på utformingen av det lokale miljø. Det bør derfor utvikles former for effektiv kontakt mellom innbyggerne og deres tillitsmenn i kommunale organer. Offentlighetsprinsippet bør innføres i alle kommuner.

Ungdommens kommuneselstyre er et viktig ledd i aktiviseringen og skoleringen av ungdommen. Ungdomslaga tas med på råd i saker som spesielt angår ungdommen.

Den sterke maktkonsentrasjon på sentralplanet nødvendiggjør en gjennomdrøftelse av kommunenes framtidige stilling i styringsverket. Ulikheten i næringsgrunnlaget i kommunene nødvendiggjør bruk av et skatteutjæmningsystem, men målet må være å styrke kommunene gjennom en videre utbygging av næringslivet. Kommunene må bli effektive utbyggings- og administrasjonssenheter.

Kommunenes økonomiske stilling må bedres ved revisjon av utgiftsfordelingen mellom stat og kommune. En mer hensiktsmessig fordeling av skatteinntektene mellom stat og kommunene søkes oppnådd. Lovfesting av samme skattefrie fradrag i alle kommuner må gjennomføres.

Senterpartiet mener fylkeskommunen fremdeles bør være en sekundærkommune, og at fylkestinget blir sammensatt av de fremste tillitsmenn i primærkommunene. Det interkommunale samarbeidet som har utviklet seg, bør videreføres. I utbyggingssaker er det viktig å ha for øye at distriktsutbygging også er distriktssamarbeid. Fylkeskommunen må gå aktivt inn for å utvikle næringslivet, og i den utstrekning den har innfly-

Forts. neste side

telse på plassvalget for industrivirksomhet, må det legges vekt på hensynet til økonomisk balanse mellom distriktene.

Senterpartiet legger vekt på den lokaliseringspolitiske side av veipolitikken og i den sammenheng at fylkene letter veibygging og vedlikehold i gravgrendte kommuner.

Reglene for statstilskott til skolebygg må etter vår mening ta særlig hensyn til de økonomiske svake kommuner.

Senterpartiet vil gå inn for at staten skal overta de fylkeskommunale utgifter med omsorg for de funksjonshemmede.

De store planleggings- og utbyggingsoppgavene som samfunnet står overfor, har nødvendiggjort vidtgående endringer i kommuneinndelingen. Opprettelse av nye, store kommunale enheter — der administrasjonen samles i store sentra — kan imidlertid innebære fare for at interessen for styret i kommunen svekkes mellom innbyggerne. Denne fare må møtes med administrative tiltak som er egnet til å gi innbyggerne i de forskjellige deler av kommunen bedre muligheter for informasjon og reell innflytelse. En må derfor søke å opprette eller opprettholde administrative enheter innenfor storkommunene, og en må i tillegg til disse opprette lokale folkevalgte råd som får bestemmende myndighet innenfor en ramme trukket opp av kommunestyret. Disse spørsmål må utgreies snarest mulig, slik at Stortinget kan få høve til å vurdere dem på bakgrunn av et skikkelig tilrettelagt materiale.

SF vil særlig gå inn for å gjøre det kommunale administrasjonsapparatet bedre og tidhøvelig. Administrasjonen skal pålegges å tilrettelegge sakene for de folkevalgte på en slik måte at de gis muligheter til valg mellom flere alternativer i større og viktigere saker. Samtidig må tjenestemennenes serviceinnstilling overfor innbyggerne slå sterkere igjennom. Vedtak og bestemmelser må begrunnes i større utstrekning enn nå, og det må gis opplysninger om eventuell ankeadgang.

Verv og ombud må ikke samles hos noen få, men spres for å aktivisere flest mulig av kommunens innbyggere. Særlig viktig er det at de unge trekkes inn i kommunalt arbeid.

Fylkeskommunens betydning i lokalforvaltningen har økt siden siste kommunevalg. Fra 1. januar 1964 kom byene med i fylkeskommunene, og disses oppgaveområde har siden økt sterkt. Således er det nå fylkeskommunene som eier og driver

praktisk talt alle videregående skoler under universitets- og høghskolenivå. Også i sjukhussektoren og vegsektoren har fylkeskommunens virksomhet økt betydelig. For å skaffe alle partier forholdsmessig innflytelse i fylkeskommunen må SF's krav om direkte valg av fylkestingets medlemmer gjennomføres snarest.

SF går inn for en statlig ombudsmannsinstitusjon for kommuneforvaltninga, som også må omfatte fylkeskommunen. Den må være skilt fra ombudsmannsordninga. I tillegg til et sentralt kontor må ombudsmannen ha avdelingskontorer i de ymse landsdeler. SF's kommunestyrerepresentanter vil på velgermøter i perioden stå til regnskap for partiets politikk i kommunistyrene.

SF vil gå inn for at de ansatte skal være representert med stemmerett i de forskjellige kommunale selskaper.

Kommunane må i dag bruke det meste av skattepengane til bundne utgifter. Vi må finne fram til ordningar som gjev større handlefridom, og Venstre vil:

- gå inn for ei ordning med direkte skatt til fylket og utarbeiding av fleirårsbudsjett og langtidsplanar i fylkeskommunane
- at det innen fire års perioden er ute blir ein kommunal reduksjonstabell ved skattelikninga for heile landet, samstundes som ein gjennom skatteutjammingsmidlar sikrar at økonomisk svake kommunar likevel maktar oppgåvene sine
- at kommunane skal fritakast for utgifter til bygging og utbetring av riksvegar
- at det skal utgreiast om staten kan overta drifta av alle offentlege sjukehus.

TREKK BANKSPARINGEN FRA I SELVANGIVELSE

**La toppen
av skatten
betale endel
av sparingen.**

Den nye ordningen med skattefri banksparing – som gjelder fra inneværende skatteår – gjør selve innskuddet i banken fradragsberettiget i selvangivelsen.

Den samlede årlige sum av skattefri banksparing og livsforsikringspremier er begrenset til kr. 1.250,— i skatteklasser I og II og kr. 2.500,— i klasse III og høyere.

La toppen av skatten betale endel av innskuddet, skaff Dem følbare skattelettelser og opparbeid en betydelig skattefri kapital til disposisjon om 10 år fra i dag.

Ungdom kan heve innsatte beløp etter minst 4 år etter første innskudd. Forutsetningen er at beløpet benyttes til boligformål og at innskyteren er under 35 år når beløpet heves.

SKATTEFRI BANKSPARING - KONTAKT:

KREDITKASSEN

Christiania Bank og Kreditkasse

Bolig- og tomtopolitikk.

Arbeiderpartiet går inn for en økt innsats i boligbyggingen, og er villig til å gi denne oppgaven nødvendig prioritet. Luksusboliger skal ikke fritas for omsetningsavgift og fradragsretten for gjeldsrenter ved likning begrenses.

Målet for vår boligpolitikk er å skaffe trivelige, tidsmessige og rimelige boliger til familier og enslige.

Kostnadene med å bo må stå i et rimelig forhold til betalingsevnen. Husbankens lånerammer og lånevilkår må til enhver tid være i samsvar med de aktuelle byggekostnader slik at egenkapitalen kan reduseres vesentlig. Staten må gi en behovsprøvet boligstøtte som særlig har til formål å hjelpe unge mennesker som stifter hjem, og familier med barn og andre som trenger støtte.

Ved bygging i større serier, ved mekanisering på byggeplassene, prefabrikasjon og standardisering er det mulig å bygge flere boliger med samme arbeidskraft. Det må settes av spesielle kvoter til industrialisert boligbygging, og resultatene fra byggforskningen må nyttes fullt ut, slik at det kan produseres flere boliger til rimelige priser.

Arbeiderpartiet går inn for at kommunene skal samarbeide med boligsamvirket, og om nødvendig gi økonomisk støtte slik at virksomheten til enhver tid er i samsvar med kommunenes tomtopolitikk og boligplaner.

Eldre boliger må moderniseres og sikres et forsvarlig vedlikehold. Forholdet huseier-leieboer må løses på en tilfredsstillende måte med samfunnsmessig kontroll og med tilsyn av priser og leier.

Sanering av eldre bebyggelse må foregå etter en samlet plan, og kommunene må ha ansvaret for gjennomføringen av den. Boligområdene planlegges slik at en får en naturlig variert aldersfordeling.

Boligen og boligområ-

dene er rammen rundt familiens og den enkeltes liv. Denne rammen former og farger individet og er helt avgjørende for vår aktivitet. Utformingen av miljøet er derfor avgjørende for vår trivsel og for vår måte å leve på. Boligmiljøet må formes ut fra ønsket om å nå fram til en helhet hvor de sosiale, kulturelle og materielle hensyn blir samordnet.

En rekke fellesinstitusjoner og serviceinnetninger er helt nødvendige i et større boligområde, og må derfor tas med alt på planleggingsstadiet. Det må finnes skoler, kultursetra, butikker og offentlige og private serviceinnetninger, daginstitusjoner for barn og idretts- og lekeplasser.

Arbeiderpartiet går inn for at samfunnet skal få en effektiv kontroll over grunnarealene. Det er urimelig at grunneiere og tomtespekulanter skal få tilegne seg store grunnverdistigninger. Denne verdistigning skyldes ikke egen innsats. Den har sin årsak i de statlige og kommunale myndigheters initiativ, den alminnelige velstandssøkning og veksten i folketallet.

Arbeiderpartiet mener det er nødvendig for staten og kommunene å erverve stadig mer grunn til trafikkanlegg, bolig- og industritomter, friarealer, friluftsområder og sanering av eldre bebyggelse. Ulike interesser og behov kan bare imøtekomes ved en aktiv arealpolitikk fra samfunnets side.

Arbeiderpartiet går inn for å styrke kommunenes stilling ved grunnervervelser. Dette er nødvendig for å gjennomføre den planmessige utbygging som et moderne samfunn krever, og for at det skal bli mulig å skaffe nok boliger til en rimelig pris.

Bygningsloven gir i dag kommunene rett til å ekspropriere all grunn som er nødvendig for å gjennomføre en reguleringsplan, og også uregulert grunn for å sikre tomtereserver.

Kommunene har for-

kjøpsrett til arealer som skal brukes til utbygging- og friluftsmål.

Arbeiderpartiet går inn for å bruke den nye bygningsloven og andre virkemidler for at grunnen kan bli nyttet i samsvar med moderne samfunnsplanlegging, mest mulig uavhengig av eiendoms-grensene.

Arbeiderpartiet vil gi kommunene økonomiske muligheter til å skaffe nok grunn til de forskjellige utbyggingsformål og til å beholde eiendomsretten til de arealer som har interesse for framtidig regulering og utbygging.

Ut fra denne målsetting vil Arbeiderpartiet gjennomføre dette tomtprogram:

1. Ved alle tomtesalg til kommuner eller tomteselskaper der kommunene har minst halvparten av aksjene, skal gevinsten beskattes med ordinær kommuneskatt. Ved siden av kommuneskatten skrives det ut en gevinstskatt på f.eks. 10%. Denne tilfaller i sin helhet kommunene.
2. Ved salg til andre skal gevinsten beskattes med ordinær kommuneskatt, samtidig med at det skrives ut en gevinstskatt med de samme satser som statskatten. Også denne tilfaller kommunene.
3. For å komme bort fra usunne forhold med betaling «under bordet» skal alt tomtesalg foregå gjennom kommunen.

Det er stadig et stort behov for flere boliger, og det er på det rene at behovet fortsatt vil øke. Den lavere ekteskapsalder og de store barnekull fra årene omkring 1946 vil opprettholde presset på boligmarkedet i de kommende år. I samme retning virker den økende bosetting i byer, omegnskommuner og andre tettbebyggelser. Den stigende levestandard skaper også nye behov i retning av større og mer varierte boliger.

Målet må være at alle — familier som enslige — ved leie eller kjøp skal kunne skaffe seg en tilfredsstillende bolig.

For å nå dette mål, og forhindre at boligunderskuddet skal bli permanent, vil Høyre at boligbyggingen skal økes til minst 40 000 boliger pr. år. Dette kan gjøres ved: løsning av tomteproblemet,

bedre planlegging, større investeringer, økt produktivitet.

Den viktigste forutsetning for en kraftig økning av boligbyggingen, er at det fremskaffes tilstrekkelige arealer som egner seg til boligbebyggelse. En lokal og delvis situasjonsbestemt tomtemangel er et påtrengende problem, som Høyre vil løse gjennom en aktiv tomtepolitikk, og opphevelse av unødige hindringer for tomtesalg.

Det må utarbeides langsiktige regionalplaner som fastlegger arealenes bruk til boligbygging, industri, jord- og skogbruk, friarealer og kommunikasjoner. Herunder må man også finne frem til løsninger på felles problemer med hensyn til de tekniske hovedanlegg, vann, kraft, kloakk og kommunikasjoner.

Det frivillige utbud av tomter må stimuleres. Skattereglene har hittil begrenset tomtetilgangen ved en nærmest konfiskatorisk beskatning ved tomtesalg til private kjøpere. Høyre vil gjennomføre at gevinst ved frivillig tomtesalg beskattes adskilt fra selgerens øvrige inntekt og uten progresjon.

I den utstrekning det frivillige utbud av tomter

og ferdig-regulerte områder ikke er tilstrekkelig, må kommunene se det som en viktig oppgave å fremskaffe ytterligere arealer. I mange tilfeller vil det kunne være hensiktsmessig å opprette tomteselskaper som kan stå for oppkjøp av arealer. Enten det er kommunene selv eller tomteselskaper som kjøper eller eksproprierer tomtene, må det være en selvfølge at grunneierne får full ersattning, og at de må stå helt fritt til å velge om de vil ha oppgjør i penger eller i grunnkjøpsobligasjoner.

Arealene må snarest settes i byggeklar stand, og derefter så raskt som mulig overdras til byggherrene. Ved fordelingen må det ikke gjøres forskjell på private og kooperative byggeselskaper eller selvbyggere. Videre må tomtene fortrinnsvis selges, og ikke bortfestes, når de som skal bo der ønsker å eie grunnen. Offentlig kapital bør ikke unødig bindes i tomter, og dessuten har det stor samfunnsmessig betydning at folk kan eie sin bolig og tomtene den står på.

Spesielt ut fra hensynet til en alminnelig boligfornyelse vil Høyre at det skal utarbeides lovregler for sanering av gammel bebyggelse, som trekker opp retningslinjer for samarbeid mellom stat, kommuner, grunneiere og andre interesserte parter.

En sterk økning av boligbyggingen krever bl. a. at statens boligbanker gir lån til langt flere boliger enn nu. Hvis midlene skal kunne rekke til mange nok nye lån, er det ikke mulig å subsidiere renten på samme måte som hittil. De som skal sette bo, må sikres rimelige avdragsvilkår de første årene, men derefter kan det bli nødvendig med en raskere tilbakebetaling av disse lån, slik at mer penger kan lånes ut igjen. De i første rekke barnerike familier og trygdede, må få direkte støtte til husleien.

Sammen med de private kredittinstitusjoner vil Husbanken på denne måte kunne skaffe kapital

ikke bare til den boligbygging vi ønsker, men også slik at kravene til innskudd vil kunne senkes. I mange tilfeller idag er det ikke den løpende husleie, men kravet til kontantkapital som skaper de største vanskeligheter. Ordningen må tilpasses dagens problemer istedetfor — som den gjeldende — etter situasjonen og problemene for 20 år siden. Den må også bidra til en mer variert boligbygging og gi stadig flere anledning til å bygge eget hus.

Byggeomkostningene kan reduseres hvis industrielle metoder blir tatt i bruk i boligbyggingen. Ved bebyggelse av store, sammenhengende boligfelt under ett, som vil bli mulig med en aktiv tomtepolitikk, vil det bli lettere å planlegge grundig. Man vil oppnå fordelene ved større materialinnkjøp, og oppnå en kontinuitet i arbeidet som vil forkorte byggetiden og senke arbeidsutgiftene. Dette vil også gi de ansatte i byggebransjen fastere sysselsetting og bedre arbeidsvilkår.

Tidsfaktoren vil under industriell boligbygging få en langt større betydning enn før, og de offentlige kontrollinstanser må settes i stand til å følge opp tempomessig under arbeidets gang.

Det offentlige må bidra til omkostningsreduksjoner ved å modernisere alle bygge- og materialforskrifter i takt med den tekniske utvikling.

Alle partier er nå på det rene med at det må bygges boliger i hurtigere tempo enn før, slik NKP kjempet alene for i mange år. Men selv 40 000 boliger i året er en dårlig løsning av boligproblemet hvis kostnadene stiger så sterkt at folk med vanlige inntekter ikke har råd til å flytte inn.

Hvorfor blir boligene nå så dyre?

Fordi renten på boliglånene nå er hevet til 4,5 pst., fordi de rente- og avdragsfrie nedskrivningsbidrag og stønadslån er avskaffet, fordi tomteprisene ustanselig går i været, fordi prisstigningene på materialene løper ukontrollert og fordi kommunene krever tilbakebetaling for anlegg av vei, vann og kloakk!

Det er mulig å bygge gode boliger som samtidig er overkommelige i pris. Det kan skje ved å gjenreise den sosiale boligpolitikken. Dette er hovedpunktet i NKP's boligprogram:

Boligbankene må tilføres betydelig større utlånsmidler, slik at behovet for rimelige utlån dekkes. Renten på disse utlånene senkes igjen til det opprinnelige nivå på 2½ pst.

Ordningen med nedskrivningsbidrag med lang bindingstid gjenopprettes for all boligbygging som tilfredsstiller Husbankens krav. Det innføres øyeblikkelig prisstopp på all tomtgrunn.

Kommunene må sikre seg tomtegrunn ved ekspropriasjon og ved å benytte seg av sin forkjøpsrett. For slike tomtearealer legges forholdene til rette for utbygging ved at kommunen legger vei, vann og kloakk. Kommuner med svak økonomi må få adgang til billige statslån for å løse denne oppgaven.

Kommunene må innvilge den statlige boligpolitikk er vesentlig bedret garantere for tilleggslån til innskuddet for nyoppførte boliger.

Retten til å ha en tilfredsstillende bolig er en elementær menneskerett for såvel enslige som familier. Gode boligforhold gir bedre grunnlag for gode heimer og et godt samfunn.

Den kommunale planlegging må legge stor vekt på å skape boligfelt med varierte trivselstiltak, f. eks. leikeplasser og friarealer for barn. En må arbeide for å tilrettelegge boligbyggingen slik at den tilfredsstiller de krav til standardheving som man må rekne med vil komme i årene framover. Særlig i forstads- og landkommuner bør man stimulere til bygging av eneboliger og rekkehus med egne hager.

Kristelig Folkeparti vil gå inn for en effektiv løsning av tomteproblemer. Høvelige arealer må i god tid kjøpes inn og opparbeides til tomter og så selges til kostpris. De midler kommunene får inn som sin del av tidligere utbetalte nedskrivningsbidrag og stønadslån, bør bli nytta til boligformål, f. eks. til tomtekjøp og opparbeidelse. Hvor praktiske forhold tilsier det, bør det opprettes egne tomteselskaper til å løse disse problemer. Men det bør vises varsomhet med tvangsinnløsning av dyrket jord. I mange tilfeller må kommunens tekniske etat styrkes, for best mulig å løse de spørsmål en står overfor i denne sektor.

Kravet til egenkapital er stort, og hvor forholdene gjør det mulig og sosialøkonomisk nødvendig, bør en gå inn for kommunal garanti for lån til delvis dekking av egenkapital. Ungdom bør stimuleres til å spare til boliginnskudd og egenkapital.

Man må være merksam på de muligheter en har for en mer effektiv utnyttelse av den eldre boligmasse, og kommunal garanti til kjøpere av eldre boliger kan også komme på tale. En fordomsfri vurdering av husleiene i den eldre boligmasse kan være nød-

vendig for å få en bedre utnyttning.

Kommunene bør aktivt støtte utviklingen av rasjonelle byggemetoder, og føre en effektiv kontroll av byggevirkomheten.

I forbindelse med tilrettelegging av tomtearealer bør kommunene nytte de muligheter statens grunnkjøpsobligasjoner gir.

Målsettingen for kommunene — så langt disse har innflytelse på utviklingen — må være å legge forholdene best mulig til rette for utbyggingen av næringslivet. I de enkelte distrikter må en søke å skaffe trygge arbeidsplasser for den ungdom som vokser opp og ønsker å slå seg til i kommunen.

Kommunene må skaffes midler til å drive en aktiv tomtepolitikk. Ved siden av ordning med grunnkjøpsobligasjoner, må dette skje ved at Kommunalbanken årlig får en større særskilt utlånskvote til kommunale grunnlagsinvesteringer.

Flest mulig som ønsker det, bør få høve til å bygge eget hus på egen grunn.

For å nå en tilstrekkelig boligproduksjon, bør kooperative boligtiltak og boligorganisasjoner støttes.

Senterpartiet vil arbeide for en raskere takt i byggeforskningen, slik at det snarest finnes fram til mer rasjonelle og effektive byggemetoder.

Senterpartiet vil i arealdisponeringen føle sterkt ansvar for å bevare mest mulig av vår dyrka jord, og ser dette som en stor samfunnssak i tida framover.

For å løse den boligkrisen som vi nå er inne i og som vil forverres når de store ungdomskullene melder seg i 70-årene, må kommunene engasjere seg sterkere på dette felt. Ved siden av kommunale boligbyggingsprogrammer og industriell boligproduksjon må kommunale garantiordninger for lån og innskudd til den som vil skaffe seg hus, utbygges og kommunene må planmessig kjøpe opp grunn for boligbyggingsformålene.

Systemet med grunnkjøpsobligasjoner må suppleres ved at Norges Kommunalbank kan gi de nødvendige økonomiske lån til grunnkjøp. Boligbyggingen må i høyere grad prioriteres på bekostning av bl. a. kontor og forretningsbygg. Støtte til boligreising må også omfatte leikeplasser, barnehager, samfunnshus, ungdomsklubber og andre anlegg som er avgjørende for trivselen og boligmiljøet.

Boligkooperasjonen stimuleres og bygges videre ut. Der private entreprenørfirma står for boligbygging i egen regi, men med statsbankfinansiering og kommunal garanti, må det offentlige få adgang til kontrollvirkomhet med regnskapene. Anbudsprinsippet må ved slik boligbygging gjøres reelt og må ikke kunne fravikes. All kjøp og salg av tomtegrunn må skje gjennom de kommunale myndigheter for å få kontroll med tomteprisene. Kommunenes forkjøpsrett til all fast grunn må lovfestes.

Husbanken må gis høve til å delta mer aktivt i løsning av sanerings- og tilretteleggingsoppgaver for nytt byggeland. Det må avsettes tilstrekkelig midler på statsbudsjettet til byfornyings tiltak.

For å legge til rette for en rimelig prisutvikling på grunn, går SF inn for nye lovregler som kan sikre mot at grunneiere, i ekspropriasjonstilfeller, uten egen innsats tjener på den prisstigning som følger av offentlig utbyggingsaktivitet. Det må også vedtas lovregler som sikrer hurtigere gjennomføring av ekspropriasjoner, slik at boligbygging ikke sinkes av langvarige prosesser.

Venstre

Bustadbygginga, som hadde stagnert her i landet, er no på veg oppover att. Med eit breitt samarbeid kan det gjerast meir for å auke tempoet.

Venstre vil:

- at rama for grunnkjøpslån må utvidast i takt med behovet
- opprette eigen utlånskvote i Kommunalbanken til tomtekjøp, og opparbeiding av tomter
- gjennomføre enklare byggemåtar utan at dette går ut over kvaliteten.

Venstre vil i den einskilte kommunen

- drive aktiv tomtepolitikk med opparbeiding og grunnlagsinvesteringar og med kjøp for vidareasal utan at kommunane får monopol på tomtosal
- bygge ut dei tekniske etatane
- vedta garantiordningar for eigenkapital på topp av Husbank-låna.

Sekretær/førstesekretær-stilling i Husbanken

Ved Husbankens avdelingskontor for Vestlandet, Bergen, er det ledig en sekretær-stilling. Stillingen ønskes fortrinnsvis besatt med en jurist, sosialøkonom eller søker med tilsvarende utdanning som vil kunne ansettes som sekretær I eller førstesekretær. Andre søkere med god utdanning og praksis vil også kunne komme i betraktning, men da som sekretær II med muligheter for opprykk til sekretær I.

Brutto begynnerlønn for sekretær II er kr. 22 470,—, for sekretær I kr. 26 130,— og for førstesekretær kr. 30 250,— pr. år. Brutto begynnerlønn for søkere med høyere utdanning er for sekretær I kr. 27 400,— og for førstesekretær kr. 31 650,— pr. år.

Stillingen er innlemmet i Statens Pensjonskasse med pensjonsinnskudd 2 %.

Det betales særskilt godtgjørelse for pålagt overtidsarbeid. Tilfredsstillende helseattest fra lege vil bli forlangt ved ansettelse.

Søknad med avskrifter av vitnesbyrd og attester sendes Den Norske Stats Husbank, Rådstupl. 3, Bergen.
Søknadsfrist 1. oktober 1967.

FORRETNINGSBANKENES KONJUNKTURINSTITUTT

Det søkes for tiltredelse i høst erfaren sosialøkonom, helst med innsikt i bank- og kredittvesen og med forutsetninger for selvstendig utredningsarbeide.

Til stillingen hører redaksjonelt arbeide for Den norske Bankforenings organ «Økonomisk Revy» og for «Financial Review».

Gode vilkår og arbeidsforhold. Ansøking med attestavskrifter bes innen 15. september sendt til Forretningsbankenes Konjunkturinstitut, Haakon VII's gt. 6, Oslo 1.

Konsulent II-stilling

I KIRKE- OG UNDERVISNINGSDEPARTEMENTET

I Kirke- og undervisningsdepartementet, Avdeling for utredning og planlegging, er det ledig et vikariat i konsulent II-stilling til 31. juli 1968. Stillingen vil passe best for sosialøkonom, siviløkonom, realkandidat eller for søker med samfunnsvitenskapelig utdanningsbakgrunn.

Stillingen er plassert i lønnsklasse 19 i Statens regulativ med netto årslønn kr. 32.674/39.328.

Nærmere opplysninger kan gis av ekspedisjonssjef Eide eller byråsjef Birkelund, tlf. 56 79 70.

Søkere må opplyse om de kan nytte begge de offisielle målformer. Den som blir tilsatt, må legge fram tilfredsstillende helseattest.

Tiltredelse snarest mulig. Søknad med bekreftede avskrifter av vitnemål og attester sendes Kirke- og undervisningsdepartementet, Administrasjonsskontoret, Oslo-dep., Oslo 1 innen 15. september 1967.

Bli

fast abonnent på

SOSIALØKONOMEN

„ - - - det kresne fagblad - - ”

(Dagbladet)

*Årsabonnement kr. 30,-
kan tegnes hos:*

SOSIALØKONOMEN

POSTBOKS 1501, VIKÅ, OSLO 1 – POSTGIRO 16354 – BANKGIRO 1377/163